ОКТЯБРНИНГ ЭЛЛИК ЙИЛЛИГИ ШАРАФИГА

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

14 йил чиқиши

№ 156 (3638).

9 АВГУСТ ЧОРШАНБА 1967 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

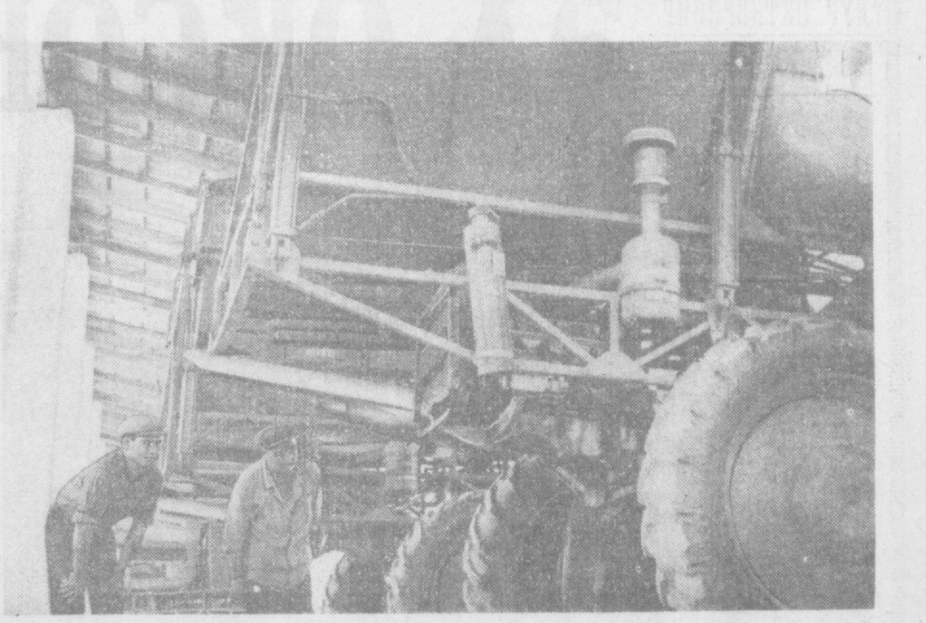

ҒАЙРАТ ҚИЛ, ЎРТОҚ ПАХТАКОР, АВГУСТНИНГ ҲАР ДАМИ ҒАНИМАТ

ЮБИЛЕЙ йилининг «оқ олтин» хирмонига салмоқли ҳисса қўшиш мақсадини дилларига жо қилган азамат пахтакорларимиз шу кеча-кундузда ҳар бир дақиқани ғанимат билиб, ҳосилга-ҳосил қўшмоқдалар, айни вақтда йиғим-терим тараддудини ҳам кўраяптилар. Урта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз деҳқонлари Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги шарафига ҳосилдорликни ҳар қачонгидан ҳам оширишга аҳд қилиб, далаларда фидокорлик кўрсатмоқдалар. Хўжалик механизаторлари бу йил етиштириладиган 5 минг тоннага яқин пахтанинг қарийб ҳаммасини «зангори кема»лар билан йиғиб-териб олишга сўз берганлар. Ҳозир колхознинг ҳамма пахта териш машиналари тўла ремонтдан чиқарилиб, мавсумга тахт қилиб қўйилган. Юқоридаги суратда: колхоз механиги Э. Халенов ва инженер П. Тян ўртоқлар ремонт сифатини текширмоқдалар.

Янгийўл районидаги Назарали Ниёзов номли колхознинг Абдураҳим Қирсадақов бошлиқ илғор звеноси деҳқонлари юбилей йилида «оқ олтин» ҳосилдорлигини 32 центнерга етказиш учун курашияпти. Уларнинг шу чоққача қилган меҳнатлари ўз самараларини кўрсатмоқда: ғўза тупларида мажбуриятни тўла қоплай оладиган ҳосил нишоналари тўпланаяпти. Чапдаги суратда звено бошлиғи ўртоқ А. Қирсадақовни кўриб турибсиз.

Қ. Розиқов (ЎзТАГ) ва А. Абалян фотолари.

ЧОРВАДОРЛАР ЮТУҒИ

Калинин районидаги «Ленин йўли» колхозининг чорвачилик бригадаси катта ғалабани қўлга киритди. Бригада аъзолари юбилей йили вахтасида туриб ишлаб, гўшт сотиш йиллик планини 115 процент қилиб адо этдилар.

Хўжаликда давлатга сут топширишга ҳам яхши йўлга қўйилган. Чорвадорлар кунига 1100—1200 килограммга етказиб сут топширмоқдалар.

С. ИЛЕСОВ.

Силос бостириш плани бажарилди

ЯНГИЙЎЛ. («Тошкент ҳақиқати» мухбиридан). Райондаги «Партия XXI съезди» колхозининг чорвадорлари силос бостириш йиллик планини бажардилар, 940 ўрнига 1000 тонна силос бостирилди. Бу ўтган йилдагига нисбатан 200 тонна кўпдир.

Хўжаликда хашак тайёрлаш плани ҳам бажарилди. Беданинг икки ўримидан олинган ҳосил баракали бўлди. Колхозчилар чорва моллари учун икки йилга етадиган ем-хашак тайёрлаш учун курашмоқдалар. Бу ишда айниқса ўртоқ Суннат Исматуллаев бошлиқ звено аъзолари ғайрат кўрсатишяпти.

ПАХТА ТЕРИМИГА ПУХТА ҲОЗИРЛИК КЎРИЛСИН

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республика колхозлари ва совхозларида пахтани териш ва тайёрлашга ҳозирлик кўриш масаласини муҳокама қилдилар. Қабул қилинган қарорда таъкидланишича, қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги шарафига бошланган умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб, юбилей йилида давлатга камида тўрт миллион тонна пахта сотиш учун қизғин кураш олиб бормоқдалар. Андижон, Самарқанд, Бухоро, Фарғона, Тошкент ва бошқа областларнинг кўпгина колхоз ва совхозлари ғўза парваришини қизғин давом эттиряптилар. Шу билан бирга, дала ишларини ташкил қилишда бир қатор хўжаликларда жиддий камчиликлар юз бермоқда. Бу ҳақда қардош республикалардан келган ўзаро текшириш бригадалари ҳам ҳаққоний фикрлар айтдилар. Баъзи хўжаликларда ҳосилни йиғиб олишга пухта тайёргарлик кўрилмаяпти. Янги асфальтланган хирмонлар бостирма-саройлар ва сушилкалар қуриш ҳамда мавжудларини ремонт қилиш, транспорт воситаларини тайёрлаш, тош-тарози хўжалигини, йўлларни ва кўприкларни ремонт қилиш суст бормоқда. «Узсельхозтехника» бирлашмаси устахоналари, кўпгина колхозлар ва совхозлар пахта териш техникаси ремонтини қониқарсиз олиб бормоқдалар. 20 июлгача пахта териш машиналарининг ярмидан ози ҳозирланган. Бу соҳада Фарғона, Андижон, Хоразм областлари ва Қорақалпоғистон АССР айниқса орқада қолмоқда. «Узсельхозтехника»нинг Қорақалпоғистон бирлашмаси устахоналарида кейинги икки ойда бор-йўғи олти машина ремонтдан чиқарилган. Ремонт ишларининг сифатсиз бораётганлиги хусусида кўпгина фактлар бор.

Кўпгина хўжаликларда механик-ҳайдовчилар танлаш ҳалигача тугалланмаган, уларни тайёрлаш қониқарсиз ташкил этилган.

«ХВС-1.2» пахта териш машиналарини модернизация қилиш кечиктирилмоқда. Республика саноат корхоналари — «Таштекстильмаш», «Подъёмник» ва экскаватор заводлари улагич картерлар тайёрлашда орқада қолмоқдалар.

Баъзи заводлар, жумладан «Ташхимсельмаш» заводи қишлоқ хўжалигига пахта териш техникасига ремонт қилишда ишлатиладиган эҳтиёт қисмлар етказиб беришни кечиктирмоқда.

Пахтанинг сифатли бўлишига эътибор бўшаштирилган. Ўтган йил кузида қўлда ва машинада териш қоидалари бузилиб, тайёрлаш пунктларига юқори намликдаги, хас-чўп аралашган, ёғлаш мойлари билан ифлосланган пахта топшириш ҳоллари юз берган эди. Бу айниқса Сирдарё ва Хоразм областлари хўжаликларига таалуқлидир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети қабул қилган қарорда Қишлоқ хўжалиги министрлиги, «Узсельхозтехника» бирлашмаси ва унинг жойлардаги органлари, область ва район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетлари, колхоз ва совхоз раҳбарларининг энг муҳим вазифаси бутун август ойи давомида ғўзага ишлов беришни намунали ташкил этишдан, ғўзаси ривожланишдан орқада қолган участкалардаги аҳволни тузатиш ва мўл ҳосил тўплаш, шу билан бирга пахтани теришга ва давлатга топширишга ҳар томонлама тайёргарлик кўришдан, топшириладиган ҳосилнинг юқори сифатли бўлишига эришишдан иборатлиги таъкидлаб ўтилди. Машиналар билан 1500 000 тонна пахта териб олиш кўзда тутилади.

Қишлоқ хўжалиги министрлигига, «Узсельхозтехника» бирлашмаси ва унинг жойлардаги органларига, область ва район партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ва район ижроия комитетларига, колхоз ва совхозларнинг раҳбарларига қуйидагилар топширилди:

Ҳар бир колхоз ва совхозда пахта териш ва топширишга тайёргарлик қай даражада олиб борилаётганлигини аниқлаш, сушилкалар, асфальтланган майдончалар, сарой бостирмалар, тарози хўжаликлари, транспорт воситалари, шунингдек хўжаликлар территориясидаги йўл ва кўприклар ремонтини 1 сентябргача тугаллаш, дала шийпонларини жиҳозлаш, мавсумий болалар боғчалари ва ясилиларини тайёрлаш тадбирларини кўриш;

пахта териш агрегатлари ремонтини тезлаштириш ва сифатини яхшилаш, уларни мўлжалланган муддатларда тахт қилиб қўйиш, 1 сентябргача механик-ҳайдовчилар тайёрлаш ва қайта тайёрлаш ишларини тугаллаш;

ҳар бир пахта териш машинасига энг яхши тракторчилар ва механик-ҳайдовчиларни бириктириб қўйиш, терим бошланиши олдидан улар билан инструктаж ўтказиш ва механизаторлардан Жавод Кўчиев, Турсуной Охунова, Мамажон Дадажонов, Манноп Жалолов ва бошқа машина терими усталарининг тажрибаларини ўргатиш;

ўтган йили фойдаланилмаган «ХВС-1,2» машиналарини терим бошлангунча тайёрлаб қўйиш. Бу машиналарнинг юқори унум билан ишлашини таъминлаш мақсадида уларга тажрибали механик-ҳайдовчиларни бириктириб қўйиш, моддий рағбатлантириш, «ХТ-1,2» машиналарига қараганда смена нормаларини 15-20 процент кам қилиб белгилаш;

ўн кунлик муддат ичида ҳар бир колхоз ва совхозда машинада пахтаси териладиган участкаларни ажратиш ва уларни механик-ҳайдовчиларга бириктириб қўйиш. Ҳосилнинг эрта пишишини ва тез етилишини таъминлайдиган агротехника тадбирлари комплексини амалга ошириш, далалардан терим олдидан бегона ўтлардан тозалаш ва машиналарнинг юқори унум билан ишлаши учун яхши шароит яратиб берилиши устидан назорат ўрнатиш;

1 сентябргача аэродромларни, сигнал берувчи кадрларни тайёрлаб қўйиш ва ҳар бир хўжаликка дефолиантларни келтириб қўйиш. Дефолиация ишларини ҳар бир область учун белгиланган ҳажмда ўтказиш.

Қишлоқ хўжалиги министрлигига Граждан авиацияси бошқармаси билан биргаликда август ойида область қишлоқ хўжалик бошқармалари, область совхозлар трестлари, ўсимликларни ҳимоя қилиш станциялари ва граждан авиацияси мутахассислари учун дефолиацияни ўтказиш муддатларини ва шунингдек далаларни теримга тайёрлашни ташкил этиш, самолётлардан ва дефолиантлардан унумли фойдаланиш масалаларини ойдинлаштириш мақсадида инструктив кенгаш ўтказиш топширилди.

Тошкент, Фарғона ва Андижон область ижроия комитетларига қўшимча дала аэродромлари тайёрлаш тадбирларини кўриш, Ўзбекистон граждан авиацияси бошқармасига эса дефолиацияни ўтказиш учун ўз вақтида самолётлар ажратиш ва бутун дефолиация давомида улардан барча қоидаларга амал қилган ҳолда унумли фойдаланишни таъминлаш топширилди.

«Главхлопкомаш»га узоғи билан 1 сентябргача «Узсельхозтехника» бирлашмасига пахта териш машиналари эҳтиёт қисмларини етказиб бериш, саноат корхоналари раҳбарларига «ХВС-1,2» машиналарини модернизациялаш ишларини ўз вақтида ўтказиш учун картерлар етказиб беришни тезлаштириш вазифаси юкланди.

«Узсельхозтехника» бирлашмасига хўжаликларга эҳтиёт қисмларни, резина, аккумуляторлар, дефолиантлар, этак ва коп-қанорларни ўз вақтида етказиб бериш топширилди.

Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлигига тайёрлаш пунктларига этак ва коп-қанорларни ўз вақтида олиб келиш ва колхозларга тарқатиш таклиф қилинди.

Қишлоқ хўжалиги министрлигига, Пахта тозалаш саноати министрлиги ва унинг жойлардаги органларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ва район ижроия комитетларига, колхоз ва совхозларнинг раҳбарларига қуйидагилар топширилди:

далаларда ҳосилнинг чўғини аниқлашни белгиланган муддатда юксак даражада ўтказиш ва ташкил этишга эътиборни кучайтириш; уруғлик чигит олиш мақсадида энг юқори ҳосилли далаларни ажратиш, бунда вилт билан сира касалланмаган ёки сезилмайдиган даражада касалланган участкаларни ажратишни назарда тутиш;

Апробация натижаларини ҳисобга олган ҳолда ҳарбир уруғчилик хўжалигига уруғлик пахта тайёрлаш топшириқларини етказиш ва уруғлик пахтанинг инструкцияга мувофиқ терилишини таъминлаш.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети Қишлоқ хўжалиги министрлиги ва пахта тозалаш саноати министрлиги ҳамда унинг жойлардаги органларига, область ва район партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ва район ижроия комитетларига, колхозлар ва совхозларнинг раҳбарларига машинада ва қўлда териладиган пахтанинг юқори сифатли бўлиши, колхозлар ва совхозлар томонидан контрактация шартномаларида назарда тутилган ассортиментнинг бажарилиши учун қатъий кураш олиб боришни топширди.

Жамоат тартибини сақлаш министрлигига, область ва район совет ташкилотларига барча колхозлар ва совхозларда ёнғин хавфсизлиги учун кўрилган тайёргарликнинг аҳволини текшириб чиқиш ва Давлат ёнғинга қарши назорат ташкилотларининг кўрсатмалари қандай бажарилаётганлигини кузатиш юклатилди.

Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлигига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига ва область ижроия комитетларига пахта терими бошлангунча умумий фойдаланишдаги районлараро йўллар ва кўприкларни, колхозлар, совхозлар ва тайёрлаш пунктларига олиб борадиган йўлларни ремонтдан чиқариш топширилди.

«Ўзбекбирлашув»га, Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министрлигига, Соғлиқни сақлаш министрлигига, Маданият министрлигига, Алоқа министрлигига, Министрлар Советининг кинематография давлат комитетига, Министрлар Советининг радио эшиттириш ва телевидение давлат комитетига ҳосилни йиғиб олиш даврида колхозчиларга ва совхозларнинг ишчиларига маданий-маиший ҳамда медицина хизмати кўрсатишни намунали ташкил этиш ва амалга ошириш тадбирларини ишлаб чиқиш таклиф этилди.

Областлар, районлар ва совхозларда терим ишлари суръатини тезлаштирганлиги ва давлатга юқори сифатли пахта топширганлиги учун рағбатлантириш мақсадида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроқлари таъсис этилади. Областлар ва Қорақалпоғистон АССР учун иккита, районлар учун иккита ва совхозлар учун битта кўчма Қизил байроқ таъсис қилинади. Кўчма Қизил байроқлар 10 сентябрдан бошлаб ҳар ўн кунда бериб борилади. Кўчма Қизил байроқларни бериш вақтида планнинг бажарилиши, пахта тайёрлаш суръатлари, ҳосилнинг сифати, ассортимент бўйича планнинг бажарилиши ва пахтани машинада териш планининг адо этилиши ҳисобга олинади. Ингичка толали пахта етиштирадиган Бухоро, Қашқадарё ва Сурхондарё областларида, районлар ва совхозларда 1 октябрдан бошлаб кўчма Қизил байроқларни бериш вақтида ингичка толали пахта тайёрлаш планининг бажарилиши ҳисобга олинади.

Областларга кўчма Қизил байроқлар берилаётган вақтда илғор хўжаликларга сотиш учун иккитадан юк автомашинаси ва илғорларни мукофотлаш учун 1000 сўмдан пул, районларга биттадан юк автомашина ва 300 сўмдан пул, совхозга илғорларни мукофотлаш учун 150 сўм ажратилади.

Область партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига ва область ижроия комитетларига терим даврида ўрнак кўрсатган колхоз ва совхозларни мукофотлаш учун кўчма Қизил байроқлар таъсис этиш тавсия этилди.

Республика газеталари саҳифаларида пахта тайёрлаш планини муддатидан илгари бажарган областлар ва районларни ёзиш учун «Ҳурмат тахтаси» таъсис этилади.

МУСОБАҚА ҒОЛИБИ

Тошкент область партия комитети, область ижроия комитети ва касаба союзлари область совети Тошкент область ва шаҳар саноат корхоналари, қурилиш, транспорт ва алоқа ташкилотлари коллективлари томонидан Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги шарафига олинган социалистик мажбуриятларнинг қандай бажарилаётганлигини кўриб чиқдилар. Область партия комитети, область ижроия комитети ва облсовпрофнинг кўчма Қизил байроғи шу йилнинг иккинчи кварталидаги шаҳарлараро мусобақада ғолиб чиққан Оҳангарон шаҳар меҳнаткашларида қолдирилди. Шаҳар саноатчилари, бинокорлари, транспортчи ва алоқачилари ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш квартал планини 103,1, меҳнат унумдорлигини ошириш топшириғини 103,6 процент бажарганлар. Маҳсулот таннархи эса ярим процент арзонлашган. Капитал маблағлар ўзлаштириш планлари 109, қурилиш-монтаж ишлари топшириғи 103 процент қилиб адо этилган.

Шунингдек, Янгийўл шаҳар саноат корхоналари ва ташкилотлари коллективларининг яхши ишлаганликлари қайд қилинди.

ҚАҲРАМОН ВЬЕТНАМГА

Социалистик Чирчиқдаги трансформатор заводи мамлакатимизнинг электр асбоб-ускунаси ишлаб чиқарувчи йирик корхоналаридан бири ҳисобланади. Коллектив ақл-заковоти ва меҳнати билан тайёрланаётган агрегатлар она-Ватанимизнинг барча республикаларида ишлатилмоқда. Эндиликда унинг маҳсулоти жаҳонга машҳур бўлиб қолди. Ҳозир 16 та чет эл мамлакати бу ерда тайёрланаётган трансформаторларни сотиб олмоқда.

Заказчилар орасида қаҳрамон Вьетнам Демократик Республикаси ҳам бор. Завод коллективи вьетнамликларнинг буюртмасини муддатидан бир ой илгари тўла бажарди. Йил бошидан бери ана шу қардош мамлакат адресига 35 та трансформатор юборилди.

Т. СИХАРУЛИДЗЕ.

МУСОБАҚАДОШЛАР ОБЛАСТИМИЗ МАКТАБЛАРИДА

Куни кеча областимиз халқ маорифи ходимлари ўзаро текшириш бригадасининг аъзолари мусобақадош Сирдарё областига жўнаб кетган эдилар. Ўзаро текшириш бригадасига область халқ маорифи бўлими мудирининг ўринбосари ўрток А. Измайлов бошчилик қилмоқда. Маорифчилар мусобақадош область мактабларида янги ўқув йилига тайёргарлик ишларининг қандай бораётганлиги билан қизиқиб таниша бошладилар.

Кеча пойтахт области халқ маорифи ходимлари Сирдарёдан келган мусобақадошлар вакилларини қизғин кутиб олдилар. Улар ҳам мактабларда биринчи сентябрга кўрилаётган тайёргарлик ишлари билан танишадилар.

Ўзаро текшириш бригадаси аъзолари областимиз мактабларини кўздан кечиришга киришдилар.

ҲОСИЛГА-ҲОСИЛ ҚЎШАВЕРАМИЗ

Августнинг ҳар бир куни ғанимат. Шу кунлардан унумли фойдаланиб ғўза парваришини давом эттирган деҳқон ютади, кузда уялиб қолмайди. Биз буни тўла ҳис этмоқдамиз. Звеномизда ўн киши бор. Уларга 49 гектар майдон бириктиб қўйилган. Звенода ишлаётган колхозчиларнинг ҳаммаси бир-бири билан аҳил, иноқ. Ўзларига бириктилган карталарга доимо сифатли ишлов бериб бегона ўтларни таг-томири билан юлиб ташламоқдалар.

Биз ҳозирга қадар ҳар туп кўчатда етти-саккизтадан кўсак тўпладик. Бу билан кифояланиб қолмаймиз, албатта. Август ойи ичида яна ҳар туп кўчатда қўшимча равишда уч-тўрттадан кўсак тўпласа ҳаракат қиляпмиз. Т. Кўчқорова, М. Эшонқулова, У. Эсергапова каби пахтакорларимиз ҳозир ўзларига бириктилган майдонлардаги ғўзаларни кунгилагидек парвариш қилмоқдалар.

Сувчиларимиз ҳам мўл ҳосил тўплашга муносиб ҳиссаларини қўшишмоқда. Ч. Эсонгелдиев, Т. Холтўраев сингари моҳир сувчиларимиз кечаю-кундуз баракали ишлаб, ғўзани оби-ҳаётга қондирмоқдалар.

Биз юбилей шарафига ҳар гектар ердан пландаги 18,5 ўрнига 26 центнердан ҳосил кўтариш мажбуриятини олганмиз. Мен ўтган йили «зангори кема» бункеридан 70 тонна «оқ олтин» тўккан эдим. Бу йил 110 тонна пахта теришга сўз бердим. Ҳозир терим агрегатими мавсумга шайлаб қўйганман.

Бизда иш бир кун ҳам бўшашаётгани йўқ. Звено аъзоларимиз ўсишдан орқада қолган ғўзаларга қўшимча ишлов беришмоқда. Карта четларидаги бегона ўтларни йўқотиб, ниҳолларнинг яхши шамоллашига кенг йўл очмоқдалар. Биз ўз зиммамизга олган социалистик мажбуриятни бажаришни асосий мақсад қилиб қўйдик. Ҳалол меҳнат қилиб, албатта сўзимизнинг устидан чиқамиз.

Д. ОМОНОВ,
Оққўрғон районидаги Киров номли колхознинг механизатор-звено бошлиғи.

УЛУҒ ОКТЯБРНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА

ЭЛ ОҚСОҚОЛИ

Йўлдош ота Охунбобоевнинг номи ўзбек юртимиз тарихининг мўътабар номларидан. Ўзбекистонда Совет ҳокимиятининг ўрнатилиши, мустаҳкамланиши, унинг социалистик йўлдаги равнақи шу кишининг номи билан боғлиқ.

Йўлдош Охунбобоев тўғрисида жуда кўп хотиралар, китоблар ёзилган. Айни вақтда унинг ҳаётидаги айрим моментлар тўғрисида тобора янги-янги фактлар аниқланаяпти.

Олдимизда шу вақтгача номаълум бўлиб келган фотосурат. Унда Йўлдош Охунбобоев бригада комиссари П. Ф. Иванов, Ўзбекистоннинг Ғарбий фронтга борган делегацияси аъзолари ва жангчилар орасида турибди.

Бу суратнинг тарихи катта қизиқиш уйғотади. У 1941 йил декабрида ўзбеклар делегацияси Ватан уруши фронтларида, Л. А. Говоровнинг Ғарбий фронтдаги ҳарбий қисмлари ҳузурида бўлган вақтда олинган.

1941 йилнинг кузида фронтда аҳвол оғир эди, фашист қўшинлари Москвага ҳужум қилиш учун тайёргарлик кўришарди. Ватанимиз бошига тушган ана шу оғир кунларда пойтахт ҳимоячиларига моддий ва маънавий ёрдам ғоят зарур эди. Ўша пайтда фронт билан фронт орқасидагиларнинг мустаҳкам бирлигини намойиш этиш ҳам ғоят катта аҳамиятга эга эди. Негаки, Гитлер пропагандаси СССР халқларининг дўстлиги чок-чокидан бузилиб кетаяпти деб дунёга овоза солган эди.

Ўзбекистон Коммунистик партиясининг Марказий Комитети ва республика ҳукумати ана шундай қийин бир вақтда Ғарбий фронтга ўз делегацияларини юборишга қарор қилдилар. Делегацияга фахрли ва масъулиятли вазифа топширилган эди. У мазкур фронтдаги жангчиларга, ўзбек қисмларига янги йил совғалари, хат-хабарлар олиб бориши, республикамиз меҳнаткашларининг фронт орқасидаги машаққатли жасорати ҳақида уларга сўзлаб бериши лозим эди.

1941 йил декабрида делегация тушган поезд Тошкентдан Москвага жўнаб кетди. Унинг составида республика Олий Совети Президиумининг раиси Йўлдош Охунбобоев, секретари Р. Ғуломов, Тошкен шаҳар Киров район комсомол комитетининг секретари Ҳамдамова, биринчи ўзбек машинисти Мирбобоева, колхозчи Ҳасан ота Исмоилов ва бошқалар бор эди. Улар Қизил Армия жангчиларига тўққиз минг пахтали чопон, юзмингдан ортиқ қўлқоп, 20 минг пийма, минглаб тонна олма, узум, ёнғоқ ва бошқа мева-чева олиб кетишди ўзлари билан.

Ўзбекистон вакиллари Говоров, Рокоссовский, Захаркин, Белобородов қўмондонлик қилаётган ҳарбий қисмларда бўлишди. Жанг майдонларида уларга ўзбек элининг совға-саломларини топширишди. Жангчилар серқуёш ўзбек юртининг вакилларини ҳамма ерда катта қувонч ва шодлик билан кутиб олишарди.

Фронтда Йўлдош ота ўзбек жангчилари билан дилкаш суҳбатлар ўтказар, уларга маслаҳатлар берар, Ўзбекистон меҳнаткашларининг фронт орқасидаги меҳнати тўғрисида ҳикоя қилиб берарди.

Делегация 1942 йилни Говоровнинг ҳарбий қисмларида жангчилар, командирлар ва сиёсий ходимлар билан биргаликда кутиб олди.

Делегация фронтларни айланиб қайтгач, Йўлдош Охунбобоев ТАСС мухбири билан суҳбат қилди. Шундан сўнг эълон қилинган ТАСС ахборотида республикамизнинг биринчи президенти бундай деб ёзган эди:

«...Ҳар бир қизил армиячи командир ва сиёсий ходим биздан совға-саломларни қабул қилиб олар экан, совет халқи учун курашамиз, деб қасамёд қилишарди. Биз билан қучоқлашиб кўришиб, улар биз душманга зарба кетидан зарба бера бошладик, душманни узил-кесил тор-мор қилиб, уни муқаддас Совет тупроғидан супуриб ташлагунимизча, Берлиннинг нақ ўзгинасига ҳайдаб чиқармагунча бир дақиқа ҳам тиним бермаймиз, деб ўзбек халқига айтинг дейишарди. Биз шуни яхши биламизки, бутун совет халқи, жумладан ўзбек халқи, ҳамиша биз билан бирга, улар фронт учун фидокорона меҳнат қилишяпти. Бу бизнинг кучимизни, бизнинг шижоатимизни икки баравар оширади.

Биз бу сўзларни тўхтовсиз ўқ отилиб тургандаги шовқин-сурон остида эшитардик ва кўзларимизга беихтиёр ёш келарди. Биз, ўзбек халқининг вакиллари, жангчилар, командирлар ва сиёсий ходимларнинг қўлларини қисиб кўришганимизда, уларнинг ҳар бири бу — биз учун жуда қиммат, бунда биз айрим кишининг қўл қисишини эмас, балки бутун совет халқининг қўлини ҳис қилмоқдамиз, деб айтишарди...»

Йўлдош ота жангчиларнинг жанговарлик, маънавий руҳи, кийим-кечагининг сифати, озиқ-овқати, қурол-яроғи билан жуда қизиқарли. «Кўпгина асир тушган немис солдатлари бунақа қаттиқ совуққа чидаёлмаётганликлари, оёқ-қўлларини совуқ ураётганлиги ҳақида ҳикоя қилишарди. Биз Қизил Армия жангчиларимизга қараб жуда фахрланардик! Совет халқининг жангчилари жуда иссиқ кийинишган, пальто, пахталик шим, пийма, қулоқчин, қўлқоплар. Жангчиларимиз ҳатто энг қаттиқ совуқда ҳам ўзимизни уйимиздагидек ҳис қилаётирмиз, деб айтишади».

Ўзбекистон делегациясининг ҳаракатдаги фронтда бўлиши ўша оғир дамларда катта сиёсий аҳамиятга эга бўлди. Ғарбий фронтнинг ҳарбий қисмлари Ўзбекистон меҳнаткашларига ёзган жуда кўп хатлари бундан ёрқин далолат беради:

«Янги йил совғалари учун ҳам, қардошлик саломлар учун ҳам сизларга чин қалбдан, қизил армиячасига қизғин миннатдорчилик билдирамиз. Сизнинг Қизил Армияга берган диққат-эътиборингиз, меҳр.муҳаббатингиз бизни янги жасоратларга илҳомлантирмоқда.

Л. Говоров қўмондонлигидаги ҳарбий қисмларнинг жангчилари, командир ва сиёсий ходимларининг ўзбек халқига қарата юборган мактубида ҳам ана шундай сўзларни ўқиш мумкин: «Бизни Ўзбекистондан мингларча километр масофа ажратиб турибди, лекин биз сизнинг яқинлигингизни ҳис қилиб турибмиз азиз дўстлар ва ўртоқлар! Биз жангга борар эканмиз, шуни ҳис қиламизки, сизлар биз билан бирга ғалабани таъминлаш учун ҳамма нарсани беришга тайёр-турибсиз...» Генерал-лейтенант К. Рокоссовский қўмондонлигидаги ҳарбий қисмлар жангчиларининг Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Олий Советига йўллаган мактубларида ҳам худди ана шундай миннатдорчилик сўзларини ўқиш мумкин.

Юқоридаги нодир фотосурат ва Йўлдош отанинг ТАСС мухбирига берган баёнотининг тексти унчалик маълум бўлмаган ҳужжатлардандир. Мазкур ҳужжатларда ўзбек халқининг Улуғ Ватан уруши йилларидаги шижоатли меҳнати ва жасорати, шунингдек Йўлдош отанинг ажойиб қиёфаси яна бир марта намоён бўлади. Бу ҳужжат халқларимиз ўртасидаги бузилмас дўстлик Улуғ Ватан урушининг шиддатли йилларида жанг майдонларида янада мустаҳкамланганлигининг яна бир далилидир.

А. КИМ,
Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги архив бошқармасининг бўлим бошлиғи.

ЯНГИ ЎҚУВ ЙИЛИГА ТАЙЁРМИСИЗ?

СЕНТЯБРГА ШАЙ

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг халқ маорифини янада ривожлантириш ҳақидаги ҳамда республика партия ва ҳукуматининг бу соҳадаги қарорлари таълим-тарбия ишларини яхшилашда муҳим омиллардан бири бўлди. Ўқиш ва ўқитишда бирмунча ютуқлар қўлга киритилди. Маҳаллий партия, совет, хўжалик ташкилотлари мактабларга ёрдамни ҳар тарафлама кучайтира бошладилар. Оталиқ ташкилотлари сони анчага кўпайди.

Ўқув ва тарбия ишлари сезиларли даражада яхшиланди. Биз куни узайтирилган группаларга ўқувчиларни кўпроқ жалб қилишга ҳам эътибор бердик. Эндиликда узоқ қишлоқлардан қатнаб ўқийдиган ўқувчиларга анчагина енгилликлар туғдирилди.

Районимиздаги 29, 60-бошланғич мактаблар ўрта мактабларга бириктиб қўйилди. Улар таълим-тарбия ишларини яхшилашда қуйи синф ўқитувчиларига яқиндан ёрдам беришди. 83-ўрта мактабнинг техника кабинети жиҳозлантирилди. Кино, радио, телевидение ва бошқа асбоб-ускуналар билан таъминланди. Машғулотларда ҳужжатли ва илмий-оммабоп кинофильмлардан фойдаланиш ҳам йўлга қўйилди. Ўқитувчиларнинг малакаларини ошириш масалалари билан ҳам мактаб маъмурияти системали шуғулланиб турди. Тез-тез семинар машғулотлари ўтказилди. Мактаблар кутубхоналарини китоб фондлари билан бойитишда ҳам бирмунча ишлар амалга оширилди.

Буларнинг ҳаммаси мактабларимизда машғулотларнинг юқори савияда якунланишига сабаб бўлди. 10520 ўқувчи ўқув йилини яхши ва аъло баҳолар билан тамомлади.

Ўқитувчилар коллективлари 1967—1968 ўқув йилига тайёргарлик кўришни қизғин ва уюшқоқлик билан бошлаб юбордилар. Барча мактабларда ремонт ишларига барвақт киришилди. Колхоз-совхозлар бу муҳим ишда бизга яқиндан ёрдам бердилар. Оқибатда ремонт ишлари районда муддатидан олдин муваффақиятли тамом бўлди.

Ўқитувчилар, юқори синф ўқувчилари ремонт ишларида фаол қатнашдилар. Оталиқ ташкилотларининг хизматини ҳам алоҳида қайд қилиб ўтмоқ керак. «Ленин йўли» колхози 4,5-мактабларни тезда ремонтдан чиқариб беришга муносиб ҳисса қўшди. «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» колхози 25, 26, 27; С. Раҳимов номли колхоз 12, 13, 14; «Қорасув» совхози 84, 86, 87-мактабларни янги ўқув йилига барвақт тайёрлашда яқиндан ёрдам бердилар.

Районда янги мактаб бинолари, қўшимча синф хоналари қуриш ҳам жадал суръатлар билан кетаяпти. С. Раҳимов номли колхоз ўз ҳисобидан 964 ўринли янги мактаб биноси қуришга қарор қилди. Ҳозир бу мактаб қурилишида ишлар жадал боряпти. Бино Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги тўйигача қурилиб фойдаланишга топширилади.

Карл Маркс номли, «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» колхозлари ҳамда «Тошкент» совхози ҳам мактабларга қўшимча синф хоналари қуришмоқда. Умуман, бизда мактабларимиз ва улардаги ўқиш хоналари ўтган йилга нисбатан анча кўп бўлади. Бу эса мактаб ёшидаги болаларнинг ҳаммасини ўқишга тўла тортиш ва улар учун барча қулайликлар яратиш имконини беради.

Болаларнинг ёзги дам олиши ҳам шу кунларда кўнгилли ўтмоқда. Мавсумда 16 минг 208 бола пионерлар лагерларида дам олиб, ҳордиқ чиқаради. Мактаб майдончалари, маданият ва истироҳат боғлари, болалар уйлари ўқувчиларимиз ихтиёрига топшириб қўйилди.

«Дамачи» боғдорчилик совхозида колхозлараро пионерлар лагери ташкил этилди. Унда бирйўла 200 бола дам олиш имконига эга бўлди. Бу ерда мавсум охиригача 600 бола ёз гаштини суради.

Биз ўқитувчилар ёрдами билан туристик саёҳатлар ва маданий юришларни ҳам уюштираяпмиз. 200 дан ортиқ ўқувчи ўлкамизни, колхоз, совхозларимизни, саноат корхоналаримизни ўрганиш юзасидан юришларда иштирок этдилар. С. Раҳимов номли, Навоий номли, Охунбобоев номли, «Партия XX съезди» колхозларида меҳнат лагерлари ишлаб турибди.

Эришилган ютуқларни амалий иш билан мустаҳкамлаймиз. Янги ўқув йилини ҳар тарафлама ва бекаму-кўст кутиб олиш учун барча имкониятлардан тўла фойдаланамиз.

А. ҚОДИРОВ,
Калинин район халқ маорифи бўлимининг мудири.

МАКТАБЛАР ТАХТ

ОРЖОНИКИДЗЕ. (Ўз мухбиримиздан). «Мактабларнинг ҳаммаси биринчи сентябрга тахт қилиб қўйилди». Оржоникидзе район маориф ходимлари ва жамоат ташкилотлари томонидан йўлланган ғалаба рапорти юқоридаги жумла билан бошланган.

Райондаги мавжуд 93 мактабнинг ҳаммаси биринчи августдаёқ янги ўқув йилига тайёр қилиб қўйилди. Шу мактаблардан 26 таси капитал ремонтдан чиқарилди. Қолганлари эса жорий ремонт қилинди. Ремонт ишлари сифатли бажарилди.

Мактабларни янги ўқув йилига тайёрлашда оталиқ ташкилотлари ҳам яқиндан ёрдам бердилар. Колхоз ва совхозлар кучи билан райондаги олтита мактабга қўшимча бинолар қурилди. Янги қурилган 20 та синфхонада 780 ўқувчи ўқийди.

Педагогик коллективлар ҳам қараб туришмади. Улар ўз кучлари билан синфхоналарни сифатли ремонт қилишга кўмаклашдилар. Натижада ремонт учун ажратилган маблағлардан бир қисми тежаб қолинди. Чунончи, 30-мактаб педагогик коллективи тежалган маблағ ҳисобига қўшимча саккизта синф хона қуришга муваффақ бўлди. Райондаги 4, 60, 80-ва бошқа мактабларда ҳам қўшимча синф хоналари қурилди.

Биринчи сентябргача районда яна 102 та синфхона қурилиб, фойдаланишга топширилади.

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Товоқсой посёлкасида жойлашган Герман Титов номидаги 56-мактабда янги ўқув йилига тайёргарлик ишлари барвақт бошлаб юборилган эди. Мактаб педагогик коллективи ремонт ишларининг сифатли бўлишини таъминлаш учун чинакам жон куйдирди.

Синфхоналар яхшилаб оқланди. Парта ва доскалар бўяб қўйилди. Қўшимча инвентарлар ва ўқув қуроллари келтирилди. Булар фан кабинетлари ва лабораторияларга қўйилди.

Ҳозир мактабда дарсликлар тарқатиш ишлари қизғин давом этмоқда. Ўтган йиллардагидек бу йил ҳам мактаб янги ўқув йилини уюшқоқлик билан бошлаб юборади.

Т. СИХАРУЛИДЗЕ.

БЕКОБОД гўшт комбинати коллективи юбилей йилида пландан ташқари 80 тонна колбаса маҳсулотлари тайёрлашга бел боғлаган. Шу кунларда ишчилар зўр меҳнат намуналарини кўрсатмоқдалар. Чанг тозаловчи Шавкат Мемедовнинг умумий ишга қўшаётган ҳиссаси ҳам ўзига муносиб. У кунлик топшириқни муттасил икки ҳиссадан ошириб бажаради.

Қ. Розиқов фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

„ЛЕНИН 1917 ЙИЛДА“

КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Марксизм-ленинизм институти ҳамда сиёсий адабиёт нашриёти биргаликда тайёрлаган тўплам «Ленин 1917 йилда» деб аталади. Тўпламга партиямизнинг атоқли арбоблари ва революция ветеранларининг Владимир Ильич Ленин ҳақидаги хотиралари, шунингдек Ильич билан учрашган ва 1917 йил қизғин кунларида унинг нутқларини эшитган кишиларнинг эсдаликлари киритилган.

Тўплам материаллари Лениннинг 1917 йил 3 (16) апрелда Россияга келган пайтидан то 1918 йилнинг 10-18 (23-31) январида Советларнинг III Бутунроссия съездигача бўлган даврни ёритади. В. И. Лениннинг апрель тезислари ҳақида қилган нутқлари тўғрисидаги хотиралар биринчи бўлимда марказий ўрин эгаллайди. Владимир Ильичнинг ишчилар, деҳқонлар, солдатлар оммаси ўртасида ўтказган жуда катта сиёсий ва ташкилий иши ҳам шу ерда кўрсатилган.

Иккинчи бўлимга июль воқеаларидан сўнг контрреволюцион Муваққат ҳукумат В. И. Ленинни қамоққа олиш тўғрисида буйруқ чиқаргач ўз ҳаётини таҳдид остида қолдириб, партия доҳисини яширганларнинг хотиралари киритилган.

Революция доҳийсининг мамлакатимизда Советлар ҳокимиятини ўрнатган Октябрь қуролли қўзғолонига бевосита раҳбарлик қилган дамлардаги қайноқ фаолияти учинчи бўлим материалларида акс эттирилган.

А. В. Луначарский шу кунлар ҳақида бундай деб ёзган эди: «Владимир Ильич ўзини баайни сувда сузган балиқдай ҳис қилади: ҳориб толмай ҳуррамлик билан ишловчи ва бирон бурчакда ўлтириб янги ҳокимият ҳақидаги, тинчлик ва ер тўғрисидаги декретларни — бир вақтлар асримиз тарихининг ажойиб саҳифалари бўлиб қоладиган декретларни (биз буларни энди биламиз) ёзиб улгурган».

В. И. Лениннинг Халқ Комиссарлари Совети ишида ва Халқ Комиссарлари Совети раиси сифатида босган дастлабки қадамларини очиб берувчи хотиралар ҳам тўпламга киритилган.

(ТАСС мухбири).
Москва.

КЕЛАЖАК КЎРГАЗМАСИ

Ўзбекистон халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг шаҳар қурилиши бўлимида республикамизда, шу жумладан Тошкентда яқин келажакда маиший бинолар объектларини қуриш лойиҳаси кўргазмаси ташкил этилди. Кўргазмада янги микрорайонлардаги турар-жой бинолари қурилиши ҳам акс эттирилган.

Унда ўзининг пухта, бежирим макетлари билан қатнашаётган «Ташгипрогор», «Узгоспроект» ва «ТашЗНИИФ» лойиҳа институтларининг инженерлари тайёрлаган макетлар ҳам бор.

БОСИЛМАГАН ХАБАРЛАР ИЗИДАН

ИШДАН ОЛИНДИ

Редакциямизга келган хатларнинг бирида Бўка районидаги Ж. Абдураҳмонова мудирлик қилаётган боғчада болаларнинг тарбиясига яхши эътибор берилмаётганлиги, кичкинтойлар назоратсиз қолиши хабар қилинган эди.

Мазкур хат текшириш ва чора кўриш учун область соғлиқни сақлаш бўлимига юборилган эди.

Область соғлиқни сақлаш бўлими мудирининг ўринбосари ўртоқ Х. К. Қаюмовнинг редакцияга хабар қилишича хатда кўрсатилган фактлар тўла тасдиқланган.

Боғчада тарбия ишлари ўз ҳолига ташлаб қўйилгани учун Ж. Абдураҳмонова ўз вазифасидан бўшатилган. Тарбиячилардан Ҳакимова ва Қосимовалар эса қаттиқ огоҳлантирилган.

БАХТИ КУЛГАН ЙИГИТ

Сўлим анҳор бўйи дилни тортади. Қатор қўйилган сўриларда дам олувчилар яйраб ўтирибди. Оромбахш шабада эсмоқда. Салқин, ҳушҳаво бу жойнинг номини Қизил кўприк деб аташади. Нуриддин баракали ижодий меҳнатдан сўнг бу ерда дам олишни яхши кўради. У ўттиз ёшлардаги хушфеъл, ширинсухан, юзидан табассуми аримайдиган йигит.

Қизил кўприкка бултур Германия Демократик Республикасидан бир группа кино ходимлари турист сифатида меҳмон бўлиб келишди. Хушманзарали жойларни кинолентага туширишди.

Нуриддин оператор билан узоқ суҳбатлашиб қолди. Ўз қишлоғининг жамоли, Байтқўрғоннинг обод ва маданий ҳаёти ҳақида завқ-шавқ билан сўзлаб берди. Оператор мароқ билан тинглади ва уни Қорасув соҳилида суратга туширди. Бир неча ой ўтгач, Берлиндан хат олди. Илиқ сўзлар битилган эди унга. Конверт ичида бир бўлак киноплёнка ҳам чиқди. Ўша соҳилдаги сурат. Рафиқаси Нафиса, фарзандлари — Ҳамида, Ҳусниддин, Хатира ва Фахриддинларнинг севинчлари чексиз эди. Улар суратни узоқ томоша қилишди.

Қардош социалистик мамлакат вакилининг Нуриддинга бунчалик ҳурмат-эътибор билан қарагани бежиз эмас. Нуриддин Эргашев моҳир металлург сифатида ном қозонган коммунистик меҳнат зарбдори. Шу куни у бизни уйига таклиф этди.

Эшикдан киришимиз билан шинамгина ҳовли четида қипқизил яшнаб турган гуллар ҳиди димоғимизга урилди. Нафисахон очиқ дил билан кутиб олди бизни. Бир-биридан ширин эркатойлар истиқболимизга югуришди.

— Ҳар куни ишдан келганимда «Ҳорманг, ада!» деб ўраб олишади, чарчоғим бирпасда ёзилади,— дейди кулиб Нуриддин.

Тўкин дастурхон устида мароқли суҳбатимиз давом этди.

— Хабарим бор, илғор металлурглар қатори «Ҳурмат Белгиси» ордени билан мукофотланган эдингиз.

— Тўғри. Ундан кейин анча ўзгаришлар бўлди.

— Яхшиси, меҳнат фаолиятингиз ҳақида қисқача сўзлаб беролмайсизми?

Суҳбатдошим пиёладаги чойини хўплади-да, бир лаҳза қилган ишларини ўйлаб, жим бўлиб қолди. Сўнг шошмай, камтарлик билан ҳикоя қилакетди:

— Киши меҳри бир нарсага тушса ўша кўзига чўғдек кўриниб қоларкан. Менинг ишқим дастлаб тоққа тушди. Уч йил тоғма-тоғ юрдим. Кўрмаган нарсаларимни кўрдим. Тоғлиқлардан машаққатларга бардош беришни ўргандим. Геология-разведка группаси билан нодир маъданлар қидирдик. 1957 йилда Троицкийда қаттиқ қотишмалар заводи ишга тушганини эшитдим. Шу ерда ишлагим келди. 1958 йили 1-металлургия цехига оддий ишчи бўлиб кирдим. Рус биродарларимдан қанча миннатдор бўлсам ҳам кам. Айниқса, Борис Жадеевдан. У металлурглик касбини миридан сиригача ўргатди менга. Малакамни тинмай ошириб бордим. 5-разрядли тикловчи бўлганимда... — Нуриддин кулимсираб гапдан тўхтади ва қувонч порлаган кўзларини менга тикди.

— Бирон ҳодиса юз бердими? — деган саволимга:

— Йўқ, Москвага малака оширишу учун юборишди,— деди, биласизми, қандай қувондим! У ердаги қаттиқ қотишмалар заводида 16 кун ишладим. Қаттиқ қотишмалар пишириш технологиясини пухта ўрганиб олдим.

— Кечирасиз,— сўрадим гапини бўлиб, — ўзингиз ҳам шогирдлар тайёрлагандирсиз?

— Ҳа, йигирмага яқин шогирдларим бор. Баҳром Абдураҳмонов, Нажим Аблаев, Ўктам Абдураҳимов, укам Муҳиддин... улар ҳали жуда оз,—деб қўшиб қўйди, у.

Моҳир металлург ўз ишлари ҳақида шу қадар эҳтирос билан самимий ҳикоя қилиб бердики, эртасига уни цехда иш устида кўргимиз келди. 7-цехда олти йилдан бери қимматли маҳсулот — вольфрам ва молибден симлари тайёрлашда жонкуярлик кўрсатиб ишлади. 1966 йил охирида уни 1-цехга ўтказишди. Бир ўзи икки муфель печида ишлаб, ҳаммага намуна кўрсатмоқда. Технология режимига аниқ риоя қилади. Ахир, маҳсулот сифати асосан муфель печида хомашё порошогини 1200 градус иссиқликда пиширишга боғлиқ-ла. Бу технологияни Нуриддин Эргашев моҳирона эгаллаган. Ишда юқори меҳнат унумдорлигига эришгани учун Ўзбекистон қаттиқ қотишмалар ва ўтга чидамли металлар комбинати маъмурияти томонидан кўп марта Фахрий ёрлиқлар олди. Портрети доимо комбинат «Ҳурмат тахтаси»да.

Нуриддиннинг келажаги ҳали олдинда. У Октябрнинг ярим асрлик тўйига муносиб армуғон тайёрлаш иштиёқида янада баракали меҳнат қилаяпти.

Т. ЎРУНОВ.

ҚИШЛОҚДА КЎЧМА МУЗЕЙ

Ўзбекистон ССР маданият министрлигига қарашли республика Табиат музейи илмий атеистик агитбригадаси бу йилги мавсумни Юқори Чирчиқ районидан бошлади. Бу йилги агитрейсни кўчма музей дейиш мумкин. Ерда ҳаётнинг пайдо бўлиши ва тараққиёти, одамнинг келиб чиқиши, космосни ўзлаштириш темалари бўйича ҳамда Ўзбекистоннинг заҳарли илонлари ва фойдали қушлари, қишлоқ хўжалик зараркунандалари ва бошқа темалардаги музей материаллари районнинг «Коммуна», «Ленинобод», «Гулистон», Калинин номли колхозларида ва «Паркент» совхозида намойиш қилинди. Шу темалар юзасидан қизиқарли лекция ва суҳбатлар ўтказилди.

Агитбригада аъзоларининг қишлоқ аҳолиси билан бўлган ҳар бир учрашуви катта қизиқиш туғдирмоқда.

Кўчма музей ўз ишини давом эттираётир.

С. МИРСОЛИҲОВ.

ҒЎЗАНИ СУҒОРИШДА МАСЪУЛИЯТЛИ ДАВР

Юқори ҳосил етиштириб келаётган кўпчилик колхоз ва совхозлар тажрибаси шуни кўрсатадики, етиштирилган ҳар бир центнер қўшимча пахта — асосан ўтказилаётган агротехника тадбирий-чораларининг вақти ва сифатига боғлиқ. Шу жумладан ғўзани ўз вақтида ва сифатли суғориш ҳам мўл ҳосил етиштиришда бирдан-бир фактор ҳисобланади. Чунки, ғўзани суғориш уни сув ва озуқа моддаларига бўлган эҳтиёжини таъминлашдан ташқари, пахта майдонининг тупроқ хоссалари ва метеорологик ҳолатини ўзгартиради, яъни суғоришдан сўнг ер сатҳидан ва ғўза баргидан буғланиш кучаяди. Бунинг натижасида тупроқ ва ўсимлик атрофидаги ҳаво ҳарорати ўзгаради. Тўғри суғоришни ташкил қилиш билан ўсимликка керакли нормал шароитни яратиб бериш мумкин. Аксинча, нотўғри суғориш билан яхши ғўзани ёмон қилиб қўйиш мумкин.

Ҳозир пахтадан юқори ҳосил етиштиришдаги энг муҳим давр — етиштирилган шоналарни гулга, гулни эса тўқ кўсакларга айлантирадиган пайт. Бу даврда ғўзанинг яхши ўсиб ривожланиши учун етарли миқдорда иссиқлик, ҳаво, озуқа моддалари ва тупроқда етарли нам бўлиши шарт.

Ҳаво иссиқ бўлган бу даврда сув режимининг салгина бузилиши ҳам ғўзада ҳосил қилинган шона ва гуллар тўкилиб, ҳосилнинг камайиб кетишига сабабчи бўлади. Агар ғўзалар ўз вақтида суғорилмаса, ер намининг пасайиб, ўсимлик атрофидаги ҳавонинг исиб кетишига, шона ва гулларнинг кўплаб тўкилишига, кам кўсак тугилиши, сақлаб қолинган кўсакларнинг етилмасдан туриб очилишига сабаб бўлади.

Ғўзани серсув қилиб қўйсак, ўсиш процесси кучаяди, ҳосил олишдан орқада қолади, унинг ғовлаб кетишига ва кўсакларнинг кеч етилишига сабаб бўлади. Ҳосилнинг кеч етилиши натижасида эса юқори сортли пахта камаяди, ҳосилдорлик пасайиб кетади. Бундай ғўзаларнинг пахтасини машинада териш қийинлашади. Шунинг учун суғоришни ғўзанинг сувга бўлган талабига мувофиқ ўтказиш зарур.

Пахтачилик илмий-текшириш институтнинг тажриба станцияларида ўтказилган кўп йиллик тажрибаларга кўра ғўзанинг сувга бўлган талаби ҳамма участкаларда ҳам бир хил бўлмасдан, балки, унинг дастлабки парваришига, сўнгра ер ости сувларининг чуқур ёки юза бўлишига, участкаларнинг қия-текислигига, тупроқ составига, оби-ҳаво шароитига ва агротехника тадбирлари қандай ўтказилаётганига боғлиқдир.

Ғўзанинг гуллаш ва кўсак олиш даврида суғориш муддатларини гулнинг пастки мева шохидан ўсиш нуқтасига аста-секин кўтарилишига қараб белгилаш мумкин. Шу кунларда, яъни гуллаш ва кўсак тугиш даврида суғориш олдидан умуман пахта майдонининг кўриниши, ғўза гулларининг барглар орасига беркиниб туриши тупроқда намнинг етарли эканлигини кўрсатади. Гулларнинг барглардан чиқиб туриши эса нам етарли эмаслигининг аломатидир. Бундай аҳволга йўл қўйиш мутлақо ярамайди. Чунки гул ва ҳатто ёш кўсакчаларнинг ҳам тўкилишига сабабчи бўлади. Демак, ҳосилнинг бир қисми нобуд бўлади.

Нормал сув шароитида ўсаётган ғўза танаси бўғинларининг узунлиги 4,5—5,5 сантиметр ва тана баландлиги 70—85 сантиметр бўлиши лозим. Суғориш муддатларини белгилашда агрономлар бошлиқ тажрибали пахта усталарини жалб этиш зарур. Ғўзага сув беришда унинг нормасига эътибор қилиш керак. Ғўзани кам сув қилиб, қондирмасдан суғорилса ёки серсув қилиб қўйилса, унинг нормал ўсиши ва ҳосил олишига хос бўлмаган шароит туғилиши мумкин.

МУТАХАССИС МАСЛАҲАТИ

Ҳозирги кунларда ҳар бир гектар пахта майдонига 900—1100 кубометрдан сув қўйилиши лозим. Ер ости суви яқин бўлмаган, тупроқнинг сув шимиш қобилияти кам бўлган ҳамма участкаларда сувни ҳар бир эгатдан бериш тавсия қилинади. Аммо, ер ости суви 1—1,5 метрдан чуқур бўлмаган, рельефи текис, сув шимиш қобилияти кўп бўлган захкаш ерларда фақат эгат оралатиб суғориш зарур.

Ғўзанинг ўсишини секинлаштириш ва пахтанинг етилишини тезлатиш учун август ойининг иккинчи ярмидан бошлаб сувни бирмунча кам бериш тавсия қилинади. Чунки бу даврда ҳар гектар пахта майдонидаги тупроқ ва ғўза баргидан бир кеча-кундуз давомида 50—60 кубометр, сентябрь ойида эса 30—40 кубометр сув буғланиб кетади.

Суғориш вақтида сувнинг нобуд бўлишига йўл қўйиш ярамайди. Чунки гуллаш ва кўсак олиш даврида ҳар гектар пахта майдонидан тупроқ ва ғўза баргидан 90—100 кубометр сув буғланиб кетади. Демак, ер ости суви чуқур бўлган экин майдонларининг сувга талаби ҳар 10—13 кун ичида, қумлоқ ва тошлоқ участкаларда эса ундан ҳам тезроқ муддат ичида келади. Шунинг учун бу даврда ғўзага сув кўпроқ сарфланади, аммо ариқларда сув бироз камаяди. Шу сабабли, айниқса, сув танқис бўлган колхоз ва совхозларда бериладиган сув ҳар бир участкада бир неча звенога тақсимлаб юборилиши каби нотўғри практикага барҳам берилиши керак. Сув бундай тақсим қилинганда бир йўла жуда катта узунликдаги суғориш тармоқларидан сув оқиб турган бўлади ва бунинг оқибатида бир қанча миқдордаги сув ерга сингиб, нобуд бўлади. Сувнинг ана шундай «майдалаб» юборилиши орқасида суғорилаётган участкага мутлақо етарли бўлмаган миқдорда сув келиб тушади. 10 гектаргача бўлган кичик участкалар эса камида 5—6 кун давомида суғорилаверади. Яхлит участка бўлиб-бўлиб узоқ вақт давомида суғорилганда даланинг илгари суғорилган қисми қуриб қолади. Бундай ерларда трактор унумсиз ишлайди ва культивация сифатсиз бўлиб чиқади. Шунинг учун яхлитлаштирилган участкаларда ғўза қатор ораларининг сифатли ишланишини таъминлаш мақсадида суғоришни икки-уч кунда тугаллаш лозим.

Ғўза томирлари жойлашган ер қатламининг бир хилда намланишини таъминлаш учун сувчи сувни ҳар бир эгатга шундай оқизиши керакки, у 6—8 соат ичида эгатлайдиган бўлсин. Сувни яхши шимадиган, ер ости суви юза ва текис захкаш ерларда ғўзани 16—20 соатдан қия, кам сув шимадиган участкаларда эса 24—30 соатдан ортиқ суғормаслик керак. Айрим кам ҳосил етиштирадиган хўжаликларда учрайдиган 3—4 кунлаб суғориб, ғўза баргини саргайтириб юбориб, унинг ҳисобига бошқа участкалардаги ғўзаларни чанқатиб қўйиш каби нотўғри практикага сира ҳам йўл қўйилмаслик лозим. Негаки, ҳар иккала ҳолда ҳам ҳосил камайиб кетади.

Сувдан тўғри фойдаланиш учун суғоришни кеча-кундуз давом эттириш зарур. Бунинг учун сувчиларнинг сменалаб ишлашини ташкил қилиш, суғоришни культивация билан боғлаб олиб бориш керак. Чунки, ҳозирги даврда айрим участкаларда суғоришдан кейин тупроқ тез етилади. Тупроқ етилиши билан культивация қилинса, ерда нам узоқ сақланади, кейинги суғориш муддатини бир неча кунга чўзиш мумкин бўлади.

Ўз вақтида ва сифатли суғоришни бошқа агротехника тадбирлари билан боғлаб олиб бориш ҳосилнинг мўл бўлишини, пахтанинг эрта етилишини ва асосан машинада теришни таъминлайди.

М. ҲАСАНОВ,
СоюзНИХИ илмий ходими.

ПИШИҚЧИЛИК

Севимли диёримизда айни пишиқчилик. Қовун-тарвуз полизларида, боғларда, токзорларда ёзнинг ажойиб нознеъматлари ўзини кўз-кўз қилиб турибди. Боғбон ва соҳибкорлар ўз меҳнатлари мевасини шаҳарлик биродарларига тортиқ қилмоқдалар. Калинин районидаги «Партия XX съезди» колхозининг Т. Алихонов бошлиқ звеноси соҳибкорлари юбилей йилида гектар бошига камида 15 тоннадан узум олишга бел боғлашган. Ҳозир улар шаҳарга ҳар куни ўнлаб тонна узум узиб жўнатишяпти. Суратда: звено бошлиғи Т. Алихонов ўғли Шукуржон билан бирга ишкомдаги ҳосилни чамалаб кўрмоқда.

Қ. Розиқов фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

● ◆ ●

Республика сабзавот, картошка ва полиз экинлари илмий-текшириш институтида янги навлар яратишга жиддий эътибор билан қаралянти. Селекционер Абдунаби Ҳакимов яратган қовуннинг «Ичқизил» нави гектар бошига 25—30 тоннадан ҳосил бермоқда. Суратда: Институт уруғчилик бўлимининг мудири, селекционер А. Ҳакимов кичик илмий ходим А. Тошмуҳамедов билан бирга уруғчилик участкасида етиштирилаётган ҳосилни кўздан кечирмоқда.

Ҳ. Ҳайитмуҳамедов фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

«КЎК ОЛТИН» ХИРМОНИ

Оққўрғонга қараб тик кетган катта йўлнинг ўнг-сўлидаги пайкалларда бўйдор, қалин канопзорлар денгиздай чайқалиб, кўзларни қамаштиради. Атроф тинч ва осойиштадек кўринади. Лекин, чап томонга бурилиб, Свердлов номли колхоз идорасига борсангиз, ҳаёт қайнаётганини, одамлар нимагадир ошиқиб, ҳали машинада, ҳали мотоциклда келиб-кетаётганини кўрасиз.

Бош бухгалтер Содиқов қоғозларни дасталаб, раиснинг келишини кутиб ўтирибди. У келиб-кетиб турган одамларнинг қоғозларини кўздан кечиради, баъзиларига қўл қўяди, баъзиларига жавоб беради.

— Одам етишмаяпти, одам, —деди, бухгалтер.

— Нимага?— сўраймиз ундан.

— Каноп ўримини бошлаб юбордик. Ишлар тиқилинч. Буёқда пахта теримига тайёрлик кетяпти.

Дарҳақиқат, бу хўжалик кўптармоқли. 1210 гектар каноп, 600 гектар пахта майдонига эга. Яна қанчадан-қанча шоли, беда, маккажўхори, арпа, боғ, чорва бор. Буларнинг ҳаммасига улгуриш лозим.

Ҳар ким ўз касбига доир гап бошлайди. Бош бухгалтер ҳам икки марта гаражга телефон қилиб, раис билан гаплашиб олгач, каноп йиғим-теримида ишлатилаётган «ЛС» машинасини таърифлай бошлади:

— «ЛС» машинаси эски «НП-9» машинасига қараганда икки баробар фойда келтиряпти. Масалан, «НП-9» маркали машинада бир тонна каноп поясини шилиб олиш учун 25 сўм сарфланади. «ЛС» машинасида эса 12 сўм 50 тийин сарфланяпти. Чунки «НП-9» машинасида 24 киши ишласа, «ЛС» машинасига 12 киши кифоя.

— «ЛС» машинасига нима учун кам одам кетади?

— Чунки бу машина каноп поясини ўзи шилиб беради. «НП-9» да бўлса одам кучи билан каноп пўсти шилиб олинади. Шундай қилиб, ҳар бир тонна хўл каноп пояси олишда «ЛС» машинасида 12 сўм 50 тийин кам сарфланяпти. Шу туфайли канопнинг таннархи камаяди, колхознинг ҳам, колхозчиларнинг ҳам даромади кўпаяди.

...Раис билан бўйдор канопзорларни оралаб юрибмиз. Лубкорларнинг ишлари кундан-кунга қизиб бораётгани яққол сезилиб турибди. Юн Николай, Цой Эн-Сен, Абдураззоқ Эргашев, Кан Пётрлар бошлиқ бўлган участкаларда иш қизгин. Улар ҳар гектар ердан 154—157 центнердан каноп ҳосили олиш учун курашмоқдалар.

Пайкаллар оралаб кетган йўллардан юриб, Норқўзи Ҳусанов бошлиқ участка канопзорига етиб келдик. Бу ерда иш авжида. «НП-9» машинасида ишлаб турган одамларнинг қўллари қўлларига тегмайди. Бу участкада 95 гектар ердаги канопнинг ҳар гектаридан 157 центнердан ҳосил кўтариш планлаштирилган. Турғун Исроилов бошлиқ звенода эса ҳар гектар ердан 160 центнердан ҳосил кўтарилмоқда.

— Бу ҳали карта четлари, каноп яхши ўсмаган ерлар. Ҳали булар бундан ҳам ошиқ ҳосил олишлари мумкин,—деди раис.

«НП-9» машинасида каноп пўстини ажратишда барабанчининг роли катта. Кеча шу вазифада ишлаган колхозчи Юнус Умаров 1,5 тонна каноп пўсти ажратиб, юксак кўрсаткичга эришди. Мухтор Мўминов ҳам Умаровдан қолишмаяпти. Звенода ишлаб турган агрегатни Тошпўлат Каримов моҳирлик билан бошқаряпти.

Канопзорда Ҳабиба Абраҳмонова исмлик қиз билан танишиб қолдик. У машинадан чиққан каноп пўстини бир текис қилиб ёймоқда. Ҳабиба ўтган йили машинада 80 тонна пахта терган экан. Бу йил мавсумга эрта тайёрланиб, ўз машинасини аллақачон ремонтдан чиқариб қўйган. Энди то пахта терими бошлангунча лубкорларга ёрдамлашмоқда.

Яна далаларни кезамиз. Қаерга борсангиз шундай қизғин меҳнат жараёнига дуч келасиз. Далада ишловчиларга озиқ-овқат етказиб бериш, кам-кўстларига қарашиш лозим. Идорада михланиб ўтирадиган палла эмас. Бу—ишнинг бошланиши, холос.

— Биз каноп ўрим-йиғимини 1 октябргача тугаллашимиз лозим. Ҳамма тадбирларимиз шунга қаратилган. 18500 тонна луб ҳосилини шу муддат ичида йиғиб олишимиз зарур — деди раис.

— Колхозда қанча машина бор?

— 35 та «НП-9» ва 29 та «ЛС» маркали машина бор. Буни ҳам 35 тага етказамиз. Илгари канопни қисқа муддатда йиғиб олиш учун жуда кўп одам керак бўлар эди. Бу йил 35 та «ЛС» машинасини ишлатсак, қарийб 400 киши кам ишлайди,—деди раис ўртоқ Юсупов.

Далалар, кенг далалар. Бу ерлар одатдагидек тинч, осойишта эмас. Йил бўйи қилинган фидокорона меҳнатнинг самараларидан хирмонлар ҳосил бўлмоқда. Қимматбаҳо луб ҳосили жадал йиғиб олинмоқда.

Б. ХАЛИЛОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

МЕҲНАТ САМАРАСИ

«Партия XXII съезди» колхозининг деҳқонлари она-Ватан дастурхонига 1800 тонна сабзавот, 2000 тонна полиз маҳсулотлари, шунингдек 400 тонна картошка етказиб бериш мажбуриятини олишган.

Сабзавоткорларнинг фидокорона меҳнатлари ҳозирданоқ ўз самарасини кўрсатаётир. Улар давлатга 80 тонна карам, 6 тонна лавлаги, кўплаб бодринг ва хилма-хил резавор экинлар маҳсулоти сотдилар.

— Ҳосилдорликни ошириш ҳаракатга ҳамда ишнинг кўзини билишга боғлиқ экан, — дейди колхоз партия ташкилотининг секретари ўртоқ Ў. Азиматов, — ерга уруғ ташламасдан олдин айрим деҳқонларимиз иккиланишди. Лекин экишда, ниҳолларни парвариш қилишда агротехника қоидаларига риоя қилинди, ишбилармон мутахассисларимиз ҳамда агитаторларимиз омма ўртасида кенг тушунтириш ишлари олиб бориб, колхозчиларни руҳлантирдилар ва сабзавот экинларини юқори сифатли парвариш қилишга рағбатлантирдилар.

Колхознинг эртаги картошкаси шундай серҳосил бўлдики, пуштани боссангиз ғижирлайди.

Колхоз давлатга эртаги картошкадан 120 центнер ҳосил етиштириб бериш мажбуриятини олган бўлса, бу сўзсиз оши-ғи билан бажарилади. Колхозчиларга тонна-тонна картошка тақсимлаб берилади ҳамда уруғлик учун олиб қолинади.

Колхозда қовун-тарвуз ва бошқа экинлар ҳам серавж. Районда камқувват ҳисобланиб келган бу хўжалик юбилей йилида шубҳасиз илғорлар сафидан муносиб ўрин эгаллайди.

Т. ЙЎЛДОШЕВ,
Ўрта Чирчиқ райони.

БОШЛИҚ МЕҲМОНДА

ҲИКОЯ

БХИШАМ САХНИ
(ҳинд ёзувчиси)

□ □ □

Жаноб Шамнатх бошлиғини меҳмонга таклиф этганди. Уйда тайёргарлик катта. Қўлида бир варақ қоғоз ушлаб олган Шамнатх у уйдан бу уйга кираверар, устма-уст чекарди. Тўзғиб кетган сочларини тутамлаб олган, юзларидаги упа-элигининг суркалиб кетганини ҳам унутиб қўйган хотини унинг кетидан қолмасди. Ниҳоят соат бешларга бориб ҳамма нарса тайёр бўлди ҳисоб. Ойнадор равонга стол-стуллар қўйилди, дастурхон ёзилиб қўл сочиқларигача жой-жойига қўйиб чиқилди. Меҳмонхонада эса ичимликлар ичишга жой ҳозирланган эди. Уй эгалари кераксиз буюмларни кровать тагига, шкаф ортига беркитишди. Худди шу аснода Шамнатх учун бир мушкул иш кўндаланг бўлди-қолди. Айтгандай онасини нима қилади, ўзи ҳам, гангиб қолган хотини ҳам бу ҳақда ўйлаб кўришмаганди.

— Ойимни нима қиламиз?—Шамнатх хотинидан инглиз тилида сўради.

Шримати бир оз ўйлаб туриб деди:

— Уни уйимиз орқасида яшайдиган ҳамсояларникига юборақол, бу кеча ўшаларникида тунайқолсин.

Лекин жаноб Шамнатх лабидан папиросини ҳам олмай хотинининг юзига қараб турди-да, эътироз билдириб бош қимирлатди.

— Йўқ, — деди у, — ўша ҳамсоя кампирнинг яна бизникига келишини ёқтирмайман. Зўрға қутилгандик ундан. Менга қара, кел, ойимга айтайлик, у тезроқ овқатланиб ўзининг хонасига кириб кетақолсин. Меҳмонлар соат саккизларга келишади. Унгача ҳамма ишини тугатсин.

Бу таклиф эр-хотинга маъқул туш-

Лекин кутилмаганда Шримати:

— Шошманг, борди-ю, кампир ухлаб қолиб, хуррак ота бошласа, унда нима бўлади, ахир унинг хонаси меҳмонлар овқатланадиган равоннинг ёнгинасида-ку,— деб қолди.

— Ундай бўлса айтайлик, эшикни маҳкам беркитиб олсин, мен устидан қулф солиб қўяман. Ёки бўлмаса онамга айтаман, у ухламасин, ўтирсин.

— Борди-ю, у ухлаб қолсачи, ким билади, меҳмондорчилик қанчага чўзилади. Сизларнинг ичкиликбозликларинг ўзи соат ўнбирларга боради-ю.

— Эссиз, у акасиникига отланаётган эди-я,— қўлини пахса қилиб ўшқирди Шамнатх,— ўзингда, ҳеч нарсадан ҳеч нарса йўқ унинг кетишига халақит бердинг, кўрдингми қанақа «яхшисан!»

— Шундайми ҳали, нега энди мен ёмон бўлар эканман. Ахир у сенинг онанг-ку! Йўқ, сен ҳам, онанг ҳам билиб қўйинглар, мен сизларнинг ишларингизга аралашмайман!

Жаноб Шамнатх индамай қўяқолди. Жиғиллашадиган вақт эмас. У онасининг кичик ҳужрасига қаради. Унинг эшиги равонга қараган эди.

— Топдим,— деди у кутилмаганда ва ҳужрага кирди. Она девор ёнидаги курсида ўтирарди. Эрталабдан буён унинг кўнгли нотинч, ахир уйга катта бошлиқ, унинг ўғли ишлайдиган идоранинг хўжайини келади-ю, ҳаяжонланмай бўлармишми. Ҳаммаси кўнгилдагидай бўлиши керак.

— Ойи, бугун сиз барвақтроқ овқатланинг, соат етти яримда меҳмонлар келишади,— деди Шамнатх. Она рўмолини юзидан аста суриб ўғлига қаради.

— Бугун мен овқатланишим керакмас,— жавоб қилди она.— Биласан-ку, гўшт ҳам, балиқ ҳам емайман.

— Нима бўлса бўлар, ишларингизни тезроқ тугатинг.

— Хўп ўғлим.

— Бундай, ойи, биз аввал меҳмонхонада бўламиз, унгача сиз шу равонда ўтириб турасиз, кейин биз бу жойга чиққанимизда сиз ваннахона орқали меҳмонхонага ўтиб олинг.

— Хўп болам.

— Ойи, бугун сиз ўринга барвақт ётманг, бирам қаттиқ хуррак отасизки.

— Нима қилай болам, ноиложманда, касалдан сўнг шундай бўлиб қолдим.

Жаноб Шамнатхнинг кўнгли барибир нотинч эди. «Яна бошлиқ буёққа тўсатдан кириб қолса-я, унда нима бўлади?—ўйларди у. Меҳмонлар саккиз-ўн киши. Маҳаллий амалдорлар, уларнинг хотинлари келишади. Улардан бирортаси ваннахонага кириб қолиши мумкин». У стулни олиб равондан ҳужрага кирадиган эшик тагига қўйиб:

— Ойи, буёққа келинг,— деди,— стулга ўтирингчи.

Она аста келиб стулга ўтирди.

— Ундай эмас ойи, стулга оёқларни чиқариб ўтирмайди, бу сизга ярашмайди.

Она оёқларини стулдан туширди.

— Худо ҳаққи, ялангоёқ уёққа-буёққа юрманг, яна ёғоч ковушингиз билан кўзга кўринманг, бир кунмас-бир кун оламан-у, улоқтириб юбораман-да шу ковушни.

Она индамади.

— Эгнингизга нима киясиз ойи?

— Борини кияман-да, ўғлим.

Шамнатх папиросини тишлаганича ўйланиб қолди. Ишқилиб бошлиқ онасини кўриб қолиб изза бўлиб қолмаса-да, ўйларди. У шу ваҳимада онасини бошдан-оёқ кузатиб чиқди-да:

— Менга қаранг ойи, оқ кўйлак—лозимингизни кийинг-да кейин менга кўрсатинг, — деди.

Она секингина турди-да, ҳужрасига кириб кетди. Мана, кўрасан шу онам туфайли албатта бир ғалва чиқади, дерди Шамнатх хотинига инглизчалаб, биз нимани ўйлаб топмайлик, барибир ишкал чиқади-да! Борди-ю, бирор ҳодиса юз бериб бошлиққа нимадир ёқмай қолса унда ҳаммаси расво бўлади.

Эгнида оқ кўйлак она кириб келди, энди унинг кўриниши бироз тузукроқ эди. Унинг бўйи пастаккина, озғин танасини бутунлай оққа ўраб олганди. Кўзлари нурсиз. У ўғли билан келини олдида рўмолини тузатар, сочлари тўкилиб кетган бошини беркитишга уринарди.

— Тузук, энди бирор тақинчоғингиз бўлса, ёмон бўлмасди, тақиб олсангиз.

— Ўғилгинам, мен уларни қаердан оламан, ўзинг биласан-ку, қимматбаҳо нарсаларимнинг ҳаммасини сени ўқитаман деб сарф қилганман.

Бу сўзлар Шамнатхга қаттиқ ботди шекилли:

— Ойи нега бу бемаъни гапларни айтасиз! Тақинчоғим йўқ денг вассалом. Буни менинг ўқишимга нима алоқаси бор. Майли қимматбаҳо нарсалар сотилган бўлсин, лекин беҳуда кетмади. Мен одам бўлдим. Ўшанда берганингизни икки ҳисса қилиб қайтиб олишингиз мумкин,— деди.

— Тилим қурсин болам, наҳотки мен сендан уни сўрасам, шундоғ оғзимдан чиқиб кетди-да, агар улар бўлганда тақиб юрган бўлмасмидим демоқчи эдим.

Соат ҳам беш ярим бўлиб қолди. Энди Шамнатхнинг ўзи ювиниб, кийиниши керак эди. Хотини ҳам ўз хонасида таранмоқда. У кетатуриб онасига:

— Ҳар кунгидай серрайиб ўтирманг, мабодо жаноб кириб бирор гап қотса бурро жавоб қилинг, — деб тайинлади.

— Ўғлим, мен на ўқиш, на ёзишни биламан, «Онам саводсиз, ҳеч нарсани билмайди, тушунмайди» деб айтақоласан. У мендан ҳеч нарсани сўрамайди.

Кеч соат еттига яқинлашган сайин бечора она ўзини қўярга жой тополмай питирларди. Безовта бўлмай иложи қанча, лоп этиб бошлиқ ундан бирон нарсани сўраб қолса, унда қандай жавоб қилади, инглиз кишисини узоқдан кўриб ўзини йўқотиб қўяди-ю, яна у билан гаплашиш ҳазилакамми. Ким билади, у нималар ҳақида сўрайди. Кампир шу ваҳимада эди. У ҳамсоясиникига чиқиб кетақолишини истарди-ю, начора, ўғлига қулоқ солмай иложи йўқ. Она ўша стулда оёқларини аранг осилтириб индамай ўтирарди.

Одатда агар ичимлик сероб бўлса меҳмондорчилик жойида бўлди деб ҳисобланади. Жаноб Шамнатхнинг базми ҳам роса қизиди, қадаҳларнинг жарангги суҳбатга жўр бўлар, ҳамма иш кўнгилдагидай борарди. Виски бошлиққа жуда ёқиб қолди. Унинг хотинига дарпардалар, уйнинг шинамлиги, ичимликлар ёқиб тушди. Яна нима керак ахир! Қадаҳлар иккинчи марта бўшатилганда бошлиқ ҳазил-ҳузулга ўтди. Латифалар айта бошлади, унинг зеби-зийнатга беланган, пардоз-андозни ўрнига қўйган рафиқасини аёллар эъзозлар, мақтаб кўкларга кўтаришарди. Бундан ҳаволанган аёл бошларини орқага ташлаб кулар, Шамнатхнинг хотини билан кўп йиллик қадрдонлардай суҳбатлашарди.

Ана шу зайлда меҳмонлар кечки ўн яримгача ўтиришди. Вақтнинг ўтганини ҳам сезишмади.

Ниҳоят сўнгги қадаҳлар бўшатилгач меҳмонлар ўринларидан туриб равонга, дастурхонга таомлар тортиладиган жойга қўзғолишди. Олдинда Шамнатх билан бошлиқ, ортда меҳмонлар боришарди.

Аммо равонга кириши билан Шамнатх тахта бўлиб қолди. Унинг оёқлари чалишиб кетди, кайфи ҳам тарқади кетди. Равонда, ҳужраси эшиги тагидаги стулда онаси ўтирарди. Лекин қандоқ! У оёқларини стулга чиқариб олган, рўмоли бошидан сирғалиб тушибди. Ўзи хуррак отар, жойи ноқулайлигидан боши гоҳ ўнгга, гоҳ чапга оғиб кетарди. Шамнатх дарғазаб. Онасини бир туртиб ҳужрасига киритиб юбормоқчи ҳам бўлди. Лекин иложи йўқ. Бошлиқ, меҳмонлар ёнгинасида туришибди.

Аёллар, амалдорлар ҳиринглаша бошлашди, лекин шу пайт бошлиқ:

— Бечора, — деди инглиз тилида.

Кутилмаганда она чўчиб уйғониб кетди. Олдида шунча одамларни кўриб ўзини йўқотиб қўйди, бирор сўз ҳам айтолмади. У стулдан тушиб рўмолларини тузатди-да, саросимада туриб қолди.

(Давоми тўртинчи бетда).

ЎЗБЕКИСТОНДА ҲИНДИСТОН МАДАНИЯТИ ДЕКАДАСИ ОЛДИДАН

ЗИЁКОРЛАР

(ХАТЛАРНИ ЎҚИБ)

Ўқитувчи — ўғил ва қизларимизга ҳар томонлама пухта билим ва тарбия берувчи шарафли касб эгаси. Бизда педагогларни устоз деб ҳам эъзозлашади.

Шарафли касб—педагогликдан бахт топганлар оз дейсизми?! Шулардан бири Ядулла ака Исматовдир. Мана салкам қирқ йилдирки, у халқ маорифи соҳасида фаол меҳнат қилиб келмоқда. Бу тажрибали педагог ўз билим ва маҳоратини тинмай ошириб боради. Ўқитишнинг илғор методларидан самарали фойдаланади. У ҳозир Бўка районидаги Чапаев номли ўрта мактабда илмий бўлим мудири бўлиб ишлаётир. Газетхон **Н. Исматов** бу камтар ўқитувчининг ҳаёт йўли ҳақида фахрланиб ҳикоя қилган.

Мана бу мақолани Тошкентдаги 59-мактаб ўқитувчиси **А. Ҳасанова** ёзиб юборган. Мақолада моҳир педагог Мажид ака Муборовнинг жўшқин фаолияти ҳақида гап боради. У жуда кўп муносиб шогирдлар етиштирди. Унинг қўлида олимлардан М. Раҳимов, А. Хожиаҳмедов, ўқитувчи Ф. Абдураҳмонов ва бошқалар таҳсил кўрди. Кўп йиллик самарали меҳнатлари муносиб тақдирланди. У, «Шавкатли меҳнати учун» медали ва «Халқ маорифи аълочиси» медали билан мукофотланди.

Ҳожия опа Ғаниевани моҳир мураббия дейишади. Чиндан ҳам у бу номга лойиқ аёл. Бошланғич синф ўқитувчиси сифатида кўп тажриба орттирди. Илғор ўқитиш методларидан самарали фойдаланмоқда. Шунинг учун ҳам унинг ўқитаётган синфи мактабдаги илғор синфлардан бири бўлиб қолди. Шунинг учун ҳам у Тошкентдаги 99-ўрта мактаб педагогик коллективининг фахри бўлиб қолди. Газетхон **Ж. Исмоиловнинг** «Мураббия опа» сарлавҳали мақоласида шулар ҳақида ҳикоя қилинади.

— Усмонжон ёшлигиданоқ ўқитувчи бўлишни орзу қилган эди,—деб ёзишади газетхонлардан **Б. Мамедов** билан **С. Матчонов** ўртоқлар.—Ҳозир у Тошкент Давлат университетининг сўнгги курсида таълим олмоқда. Тошкент мактабларида ўтказилган ишлаб чиқариш практикаси даврида У. Исмоилов ва унинг курсдошлари ўқитишнинг ўзига хос «сир—асрор»ларини ўрганиб олишди.

Редакциямиз худди шу мазмунда яна кўп хат-хабарлар олди. Уларда ҳам педагогларнинг шарафли меҳнатлари улуғланади.

ЖАМОАТ чорвачилигининг ривожланиши кўп жиҳатдан ем-хашак базасининг мустаҳкам бўлишига боғлиқ. Оржоникидзе районидаги «Правда» колхозининг чорвадорлари буни жуда яхши билишади. Шунинг учун ҳам улар ҳар йили ем-хашак базасининг мустаҳкам бўлишига алоҳида эътибор беришади. Юбилей йилида ҳам жамоат чорвачилиги учун кўплаб ем-хашак тайёрланяпти. Суратда: колхоз даласидан ўрилган хашак махсус механизм ёрдамида машинага ортилаяпти.

С. Махов фотоси.

● ◆ ●

ОБИ-ҲАЁТ СОҲИБИ

Бетутқин, шифобахш сабо елади
Дилингга қуйилиб қўшиқ келади.

Субҳидам чодирин йиғади аста
Сой суви соз чалиб оқади пастда.
Тонг кулар ёйибон кенг қулочини,
Сийпалаб тоғларнинг кумуш сочини.

Кишига бағишлар сеҳрли бир тот,
Пахтазор водийда мавж урар ҳаёт.
Қуёшни қаршилар миришкор сувчи
«Оқ олтин» шайдоси — бедор сувчи.

Тун бўйи пайкалга сергак боққан у
Юрагин машъала қилиб ёққан у.
Эгатлар оралаб етаклаган сув,
Ҳар ниҳол мириққан, этаклаган сув.

Тўкиб у манглайдан тер маржон-маржон,
Чанқоқ ғўзаларга бағишлаган жон.
Кетмон дастасига қўл тираб чарчоқ,
Ва лекин мамнуну, кўнгли хушчақчақ,

Зумрад даласига тўймай боқади,
Меҳри дарё бўлиб жўшиб оқади.
Денгиздай чайқалар пайкал бамисол,
Сувчига таъзимин йўллар ҳар ниҳол;

Гўё дер: тўкайин сенга мўл ҳосил
Сувчим, муродингни этайин хосил.
Фарзанддай авайлаб, баркамол бердинг
Юбдинг, тарадинг, гул жамол бердинг...

Қуёшни қаршилар мирошкор сувчи
Пахтазор шайдоси—бедор сувчи.
Тун бўйи пайкалга сергак боққан у,
Юрагин машъала қилиб ёққан у.

Усмон ЖОНГИТОВ.

ИККИ ШЕЪР

Пишитмайин хом лойни,
Деворзан урмас пахса,
Мерган отса ўқ ёйни,
Тушар ов ўтмай лаҳза.
Меҳнат қилиб қатралаб,
Асал тўплар арилар,
Асал ари меҳнатин,
Меҳнат қилган қадрлар.

* * *

Неча кундур эй гўзал ёрим,
Хаёлимда, сен, эй хуморим.
Кеча-кундуз мен ёд этарман,
Эслаб кўнглим обод этарман.
Кўз олдимда пайваста қошинг,
Ёш тўкмайин улғайсин ёшинг.
Садоқатли вафодоримсан,
Бахт-иқболим омон бормисан?..
Сен эрурсан менинг камолим,
Ёруғ юзим ойдин жамолим,
Қалбим йўллар сенга саломим,
Хатга битиб Нажиб каломим.

Нажибулла ҲАБИБУЛЛАЕВ.

БОШЛИҚ МЕҲМОНДА

(Боши 3-бетда).

— Ойи бориб ухласангиз бўларди, нега бунча узоқ ўтириб қолдингиз?— деди Шамнатх бошлиққа ҳижолатомуз боқиб.

Она қўрқувдан титрарди. У сўрашмоқчи эди лекин тасбеҳ ушлаган ўнг қўли рўмоли орасида ўралиб қолиб ҳа деганда чиқара олмади, Шамнатхнинг ғазаби яна ортди. Шу пайт бошлиқ қўл узатиб қолса бўладими. Она бутунлай ўзини йўқотиб қўйди.

— Ойи, қўл бериб сўрашинг, — деди Шамнатх. Сна бечора шошиб колиб чап қўлини узатди. Шамнатх роса изза тортди, амалдорларнинг хотинлари кулишарди.

— Она, биласизку, ўнг қўлда саломлашадилар.

Лекин бошлиқ онанинг чап қўлини силкиб:

— Ҳау-ду-ду? — деб сўради.

— Ойи, аҳволим дуруст, яхши денг.

Она бир нима деб пичирлади.

— Ойим тузук, яхшиман деяптилар, — изоҳ берди Шамнатх. — «Хау-ду-ю-ду» денг ойи.

Яна кулги кўтарилди Вазият енгиллашгандай бўлди. Бошлиқнинг оҳанги ўзгарди. Меҳмонлар хурсанд эдилар, Шамнатхнинг ҳам кўнгли тинчигандай бўлди.

Бошлиқдан худди май тўла бочкаанқигандек ҳид келарди. У онанинг қўлини ҳамон қўйиб юбормас, кампирнинг ҳаяжони ҳали ҳам босилмаганди.

— Менинг онам деҳқон аёли, у бутун умрини қишлоқда ўтказган, шунинг учун сиздан уялиб турибди, — деди Шамнатх инглиз тилида.

— Шундайми? — қувониб кетди соҳиб, — мен қишлоқ халқини жуда ёқтираман, ундай бўлса сенинг онанг қишлоқ қўшиқ-рақсларини билса керак?

Бу эрмакдан ҳузур қилаётган бошлиқ онага тикилар, бечора кампир бўлса худди дор остида тургандай азоб чекарди.

— Ойи, соҳиб қўшиқ айтиб беришингизни сўраяпти, қадимги қўшиқлардан бирортасини айтиб беринг, — деди Шамнатх.

— Вой болам, қандоқ айтаман. Ахир қўшиқ айтмай қўйганимга неча замонлар бўлди.

— Бу қанақаси ойи, ахир меҳмон илтимосини ерда қолдириб бўладими? Агар айтмасангиз у аччиғланиб қолади.

— Ўғлим, қандай қилай, билмайман ахир.

— Ҳа, панжоб қўшиқларидан битта яхшисини, ҳалиги: «иккита анор баргидан беринг» деб айтиладиган қўшиқ бор эди-ку, ўшани айтақолинг.

Меҳмонлар таклифни маъқуллаб қарсак чалиб юборишди. Она ўғли, келинига яширинча қараб олди.

— Ойи! — буйруқ қилгандай қатъий оҳангда огоҳлантирди ўғил.

Энди мулоҳазага ўрин қолмади, она ўтирди. Заиф, титроқ овоз билан никоҳларда айтиладиган эски ашулани бошлади.

О аёллар! О бўлажак оналар!
Бахт ёр бўлсин,
Насли насабинг гуллаб яшнасин!

Амалдорларнинг хотинлари қувнаб кулишди. Уч сатрни айтиб она жим бўлди. Ҳаммадан кўп бошлиқ кулди. Шамнатхнинг ғазаби пасайиб ўрнини қувонч, фахрланиш эгаллади. Меҳмонлар онага қараб туриб янги эрмакни бошлашди.

— Айтинг-чи, Панжоб қишлоқларида ҳунармандчилик ўсаяптими, — сўраб қолди бошлиқ.

— О, албатта соҳиб, мен сизга улар ясаган буюмлардан бир нечтасини совға қиламан.

— Уни айтаётганим йўқ. Мен, аёллар қўлда нималарни қилаолади, билмоқчи эдим.

— Қизлар қўғирчоқ ясашади, аёллар чойшабга гул тикишади. — У шундай деди-ю, дарров онасига юзланиб:

— Ойи бизда қадимги чойшабдан бўлса кўрсатинг, — деди. Она индамай бориб ҳужрасидан эскириб кетган чойшабни келтирди. Бошлиқ гуллари ўнгиб, матоси эскириб кетган бўлса ҳам чойшабни қизиқиб томоша қилди.

— Бу эски. Мен сизга янгисини совға қиламан, онам тикиб беради,— деди Шамнатх чойшабнинг чокига қараб турган бошлиққа, кейин онасига юзланди: — соҳибга жуда ёқди, сиз унга шунақасидан тикиб берасиз.

— Болагинам-ей, кўзим ўтмайдику, — қўрқув аралаш шивирлади она, — нимани кўрарди бу қари кўзларим.

— У албатта тикиб беради, — деди Шамнатх бошлиққа, онасининг гапини бўлиб, — сизга албатта манзур бўлади. Бошлиқ Шамнатхга миннатдорчилик билдиргандай бош қимирлатиб маст оёқларини аранг босиб стол томон кетди, бошқалар унга эргашди. Шундагина она секин, ҳеч кимга сездирмай ҳужрасига кириб кетди. Унинг кўз ёшлари қуйилиб келар, у қанчалик уринмасин кўп вақтлардан буён тўлиб юрган эканми, барибир тинмасди. Она ўзини ўзи юпатишга уринар, ўғлимни ўз паноҳингда асрагин деб худога илтижо қилар, кўзларини юмиб йиғини тўхтатай деса ҳам ёш шашқатор оқаверарди.

Ярим тун. Меҳмонлар тарқалишган. Аммо она шу зайлда ўтирарди.

Тўсатдан эшик тақиллади.

— Ойи, эшикни очинг, — ўғлининг овози эшитилди.

Онанинг юраги увишиб кетди. «Бирор нотўғри ҳаракат қилдим чоги», ўйлади. У равонда ухлаб қолгани учун ўзини шу қадар койиб қалтираганича эшикни очди.

Ҳужрага гандираклаганича Шамнатх кириб келди.

— О, ойи сиз бугун ҳаммамизга шундай ҳузур бахш этдингизки, бошлиғим сиздан бирам хурсанд бўлдики...

Онанинг кўзига яна ёш келди.

— Ўғлим, неча марта айтдим сенга, мени харидвор (зиёратгоҳ)га юборақолганинг маъқул эди, — деди кўз ёшларини артиб она.

Шамнатхнинг чеккаси тиришди.

— Нима дедингиз, — аччиғланди у, — яна қандай номаъқулчилик бу, сиз мени обрўйимга путур етказиб журттага хариворга кетасизми. Одамлар ўғли онасини боқолмай у ёққа юборди десинми!

— Йўқ, ўғлим, сен хотининг билан қолавер мен сени катта қилдим, вояга етказдим. Энди менга бу ерда юмуш йўқ. Қолган беш кунимни мен облога атайман мени ўшаққа юбор.

— Ие, сиз уёққа кетиб қолсангиз чойшабни ким тикади, ахир бошлиққа ўзингизнинг олдингизда ваъда бердим-ку!

— Энди кўзларим чойшаб тикишга ярамайди ўғлим, сен уни ё буюртир, ё сотиб ол.

— Бу нимаси мени ёлғончи қилиб. Ишларимни энди ўрнига қўйяётганимда ҳаммаси яна ағдар-тўнтар бўлсинми? Наҳотки, тушунмасангиз. Агар бошлиғим хурсанд бўлса юқорироқ мансабга эга бўламан.

Она ўғлининг кўзига тик қарадида:

— Бошлиғинг сенга буни айтдими? —деб сўради.

— Айтишга-ку айтмади, лекин ўзингиз кўрдингиз-ку, у қанчалик мамнун бўлди. Сиз тикишни бошлагач у келиб кўрмоқчи бўлди, унга манзур бўлса бошлиқ мени юқори мансабга қўйиши мумкин.

Онанинг чеҳраси ёришди, кўзлари меҳрибон боқарди.

— Шундай қилиб сен юқори мансабга кўтариласанми? — сўради она.

— Кўтарилсам, кўтарилмасам ҳам бошлиққа ёқишим керак. Ишқилиб нафи бор-да, бўлмаса у умуман мени ишдан бўшатиши ҳам мумкин.

— Ундай бўлса майли болам, тикиб берақолай. Қандай чиқса чиқар.— Она қалби яна эриди, ўғлига раҳми келди.

Русчадан
Ф. УСМОНОВА таржимаси.

Халқаро аҳвол

ШАРҚШУНОСЛАРНИНГ ХАЛҚАРО СЕМИНАРИ ТУГАДИ

ҚОБУЛ. ТАСС мухбири **А. Петров** хабар беради: 11 мамлакат шарқшуносларининг Шарқнинг қадимий қўлёзмаларига бағишланиб, бу ерда ўтказилган ва ўз ишини тамомлаган халқаро семинарининг асосий вазифаси, деди ТАСС мухбири билан суҳбатда Совет делегациясининг бошлиғи ўзбек олими Иззат Султонов, Жаҳоннинг кўп мамлакатларида тўпланган Шарқ қўлёзмаларининг адабий бойлигини аниқлашдан иборат бўлди. Совет Иттифоқи мана шундай қўлёзмаларни ўз кутубхоналарида тўплаган Жаҳоннинг энг катта хазиналаридан бири бўлиб, унинг Ленинград. Москва, Тошкент, Душанбе, Боку, Тбилиси, Ереван сингари кўпгина шаҳарларида ўтган асрлардаги атоқли шоирлар, олимлар ёзиб қолдирган энг қадимий қўлёзмаларнинг катта коллекциялари бор. Семинар давомида совет шарқшунос олимларининг учта доклади зўр диққат ва эътибор билан, қизиқиб тингланди. Бу докладларда Абу Али Ибн Сино, Алишер Навоий ва бошқа мутафаккирларнинг адабий меросини Совет Иттифоқида ўрганиш масалалари акс эттирилди. Бу докладлар Афғонистон делегациясини қизиқтирди. Халқаро семинар раиси — Афғонистоннинг шарқшунос олими Ҳабибий ўзининг нутқида афғон адабиётини чуқур ва атрофлича ўрганиш учун мазкур докладларнинг катта аҳамияти борлигини қайд қилди.

Семинарда қатнашган олимларнинг ҳаммаси бу семинар Шарқ қўлёзмалари фондларининг бойлигини аниқлашга ёрдам берганлигини айтишди. Мунозаралар натижасида мазкур фондларни тағин ҳам чуқур ва самарали ўрганиш йўллари белгилаб олинди. Бундай ўрганиш натижасида шарқ қўлёзмаларининг ҳамма мамлакатлардаги нусхаларини акс эттирувчи каталог тузилади.

ЭРОНДА САЙЛОВ НАТИЖАЛАРИ

ТЕҲРОН. (ТАСС). Эроннинг ҳукмрон партияси «Эрони новин» сенатга (парламентнинг юқори палатаси), мажлисга (қуйи палата) ва мамлакатнинг таъсис мажлисига ўтказилган ялпи сайловда ғалаба қозонди.

Сайлов билан шуғулланувчи информация марказининг раҳбари Жаъфарий ТАСС мухбирига айтдики, ҳукмрон партия вакиллари мажлисга ўтказилган сайловда 179 депутатлик ўрнини олишга, «Мардум» партиясининг вакиллари 28 ўринни олишга муваффақ бўлдилар. Сайланадиган 30 сенатордан 26 таси «Эрони Новин» партиясидан сайланди. (Қолган 30 сенаторни Эрон шоҳининг шахсан ўзи тайинлайди. — **Редакция**).

Энди таъсис мажлисидаги ўринларга келганда, «Эрони новин» партияси 207: «Мардум» партияси 30, бошқа партиялар 16 депутатлик ўрнига эга бўлиб қолди.

ВАТАНПАРВАРЛАРНИНГ ЗАРБАЛАРИ

ХАНОЙ. (ТАСС). Жанубий Вьетнам Озодлик армияси отрядларининг Тхиатхиен вилоятида ҳаракат қилувчи жангчилари ва партизанлар сўнгги вақтлар шу районда жазо операциялари ўтказаётган Америка ва қўғирчоқ қўшинлар бўлинмаларига муваффақиятли ҳужум қилдилар.

Озодлик агентлигига асосланиб Вьетнам информация агентлигининг хабар беришича, ватанпарварлар 20 июлдан 22 июлгача ўтган даврда душманнинг 400 ҳарбий хизматчисини сафдан чиқарганлар, (шулардан 200 таси америкалик), 14 самолётни уриб туширганлар ва 3 бронетранспортёрни яксон қилганлар.

ГЕНЕРАЛ ШТАБ БОШЛИҒИ ҲАЛОК БЎЛДИ

ЛАГОС. (ТАСС). Нигерия федерал армияси Бош штабининг бошлиғи полковник Жозеф Акахан авиация ҳалокати вақтида ўлганлиги бу ерда эълон қилинди. У, Нсукка шаҳри (Шарқий Нигерия) атрофидаги уруш ҳаракатлари районидан федерал қўшинлар олий қўмондонлигининг Макурди шаҳридаги қароргоҳига қайтиб келаётганида ҳалок бўлган.

ПОКИСТОНДА СУВ ТОШҚИНИ

РАВАЛПИНДИ. (ТАСС). Сўнгги ўн-ўн бир кун мобайнида Ғарбий Покистон жанубий районларида 800 миллиметр ёғин ёғди. Мамлакат тарихида мисли кўрилмаган жала ёғиши туфайли сув тошди. Ассошиэйтед Пресс Оф Пакистан агентлигининг хабар беришича, бир неча қишлоқни сув босган. Баъзи жойларда 150—180 сантиметргача борадиган сув остида неча ўнлаб қишлоқлар, шоликорликлар, шакар қамиш экинлари ва пахтазорлар қолиб кетди. Бу районлардаги кўп аҳоли бош панасидан ҳам, бутун мол-мулкидан ҳам айрилди.

МУШКУЛ АҲВОЛ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Вьетнамдаги оғир талафотлар, АҚШнинг ўзида негр аҳолисининг қатъий ғалаёнлари, президентнинг солиқларни оширишни талаб қилаётганлиги Америка конгрессида таъбихиралик туғдирди.

Огайо штатидан конгресс аъзоси Кларенс Миллер Капитолия тепалигидаги кайфиятни акс эттириб бундай деди: «биз қашшоқликка қарши урушда мағлубиятга учраяпмиз, биз Вьетнамда ғалабага ҳеч қандай умид қилмай уруш олиб боряпмиз, шаҳарларимизнинг кўчаларида исёнчиларга қарши уруш қилинмоқда. Ана шу шароитда ҳукумат янги уруш — энди солиқ тўловчиларга қарши уруш эълон қилмоқда».

Сенат ва вакиллар палатаси аъзолари бўлмиш демократлар ўртасида ташвиш ортмоқда. Вьетнамдаги уруш ва АҚШ шаҳарларида негрларнинг ғалаёнлари давом этиб турган шароитда солиқларнинг оширилиши уларнинг 1968 йилги сайловда қайта сайланиш имкониятидан маҳрум қилмоқда.

Сенатдаги демократлар раҳбари Мэнсфилд бундай деди: «биз ҳозир оғир дамларни, эҳтимолки, республикамиз тарихида энг оғир вақтларни бошимиздан кечиряпмиз».

Америка қонун чиқарувчилари сайловдан олдинги йилда солиқларни ошириш тўғрисидаги қонун лойиҳаси учун овоз беришни ўзлари учун хатарли деб ҳисобламоқдалар. Ҳукумат эса, Вьетнамдаги урушнинг тобора ошиб бораётган харажатларини қоплаш учун янгидан-янги маблағлар талаб қилмоқда. Маҳаллий шарҳчиларнинг фикрига кўра, социал программаларни амалга ошириш учун ажратилган маблағларни янада қисқартириш натижасида, яъни Американинг кенг меҳнаткаш оммаси ҳисобига зарур маблағлар олинади.

БОСҚИНЧИЛАР ҚУТИРМОҚДА

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Юнайтед Пресс Интернэйшнл агентлиги мухбирининг Қуддусдан хабар беришича, Исроил армиясининг солдатлари арабларнинг қурол топилган уйларини бузмоқдалар. Жазо ҳаракатлари Ғоза ва Наблус районига ҳам тарқалди. Исроил маъмурлари маҳаллий аҳолини огоҳлантириб қўйдиларки, бирорта қурол топиладиган ҳар қандай уйга нисбатан Исроил армияси қўмондонлигининг оккупация қилинган территориялар учун чиқарган қонунлари татбиқ қилинади.

Мухбирнинг хабарида Исроил маъмурлари босиб олинган территорияларнинг табиий бойликларидан фойдаланиш планларини амалга ошираётганликлари ҳам кўрсатилади. Бир группа экономистлар Иордан дарёсининг ғарбий қирғоғига, Синай ярим оролига, Ғозага ва Суриянинг босиб олинган территорияларига юборилди. Мақсад—шу районларнинг «ривожланишини» таъминлашдир. Мухбир Исроил маъмурлари Синайдаги нефть конларидан фойдаланишга киришдилар, деб таъкидлайди.

КУЧЛИ СЕЛ

АДДИС-АБЕБА. (ТАСС). Эфиопиянинг шимолидаги Асмара районида қаттиқ сел ёғди. Маҳаллий аҳоли кейинги 40 йил ичида бундай катта селни кўрмаган эди. 4 августда уч соат ичида 122 миллиметр ёмғир ёғди, ваҳоланки, бутун ўтган йил давомида жами 152 миллиметр ёмғир ёққан эди.

Сел оқими далаларга, йўлларга ва қишлоқларга катта зарар етказди. Сел вақтида ўлганлар ҳам бор.

ТОШКЕНТ. Ҳамза кўчаси. Х. Ҳайитмуҳамедов фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

ФУТБОЛ

УЧ ТЎП ҚАҲРАМОНИ

СССР биринчилигининг иккинчи ярми мусобақалари кутилгандек қизғин «жанглар» билан бошланди. Қолоқларнинг биринчи даврада бой берган имкониятларни қайтариб олиш учун кураши, пешқадамларнинг эса мавқеини бериб қўймаслик учун интилиши табиий.

«Пахтакор» командаси биринчи даврада Ереван шаҳрида биринчи мағлубиятга учраган эди. Ўтган душанба куни ана шу мағлубият «ўчи»ни олиш имкони туғилди. Команданинг шиори «Фақат—ҳужум!» бўлганини шу билан исботлаш мумкин.

Бу кун пахтакорчи Геннадий Красницкий учун бахтли кун бўлиб қолади. У «Арарат» дарвозасига урилган учала тўпнинг автори бўлди. Илгарилари аксарият ҳолда биз марказий ҳужумчимизнинг штраф берилган жойдан ёки бурчакдан урилган тўплардан моҳирона фойдаланишининг гувоҳи бўлардик. Бу сафар эса Красницкий чиройли комбинацияларни усталик билан ниҳоясига етказди.

Ўйин «Пахтакор»нинг катта тренери Борис Аркадьевнинг яқинда айтган гаплари рўёбга чиқажагига ишқибозларда умид боғлади. Ҳақиқатан, команданинг ёш ўйинчилари — Солохо, Иноятов, Доценко, Бектошевлар коллективга яхши қовушиб қолганлигини кўриш мумкин.

«Арарат» билан бўлган ўйин «Пахтакор»нинг энг яхши йиллардаги ўйинини эслатди. Тиниб-тинчимас Науменконинг ҳужумчиларга ёрдам бериши, ҳимоячиларимизнинг фидокорлиги, Пшеничниковнинг ишончли ўйини ҳаммани мамнун этди. Шундай қилиб, 3:0 ҳисоби ўйин-охиригача ўзгармади.

Шу куни Тбилисида Михаил Месхи ўйин қаҳрамони бўлди. У «Зенит» дарвозасига учта тўп урди. Ажойиб қанот ҳужумчиси ўз командаси учун бўлган 250-юбилей ўйинини шундай нишонлади. Учрашув 6:1 ҳисобида Тбилиси динамочилари ғалабаси билан тугади.

Киев динамочиларининг Донецкда «Шахтёр» билан бўлган ўйини ғоят кескин ўтди. Кончилар мамлакат чемпионларини 2:1 ҳисобида мағлубиятга учратдилар. «Шахтёр» урган иккала тўпни бир вақтлар Киев «Динамо»сида ўйнаган О. Базилевич киритди. Яна бир пешқадам — «Нефтяник» ҳам мағлубиятга учради. Бокуликлар жанговар составда майдонга тушган бўлишига қарамай, Олмаотада «Қайрат»дан 0:2 ҳисобида енгилдилар.

«Черноморец» Ростов шаҳрида маҳаллий армиячиларни, «Спартак», «Локомотив»ни, «Крилья Советов» Луганскда «Заря»ни ютди. Учала учрашувда ҳам ҳисоб 1:0 бўлди.

Фақат бир учрашув — «Торпедо» (Кутаиси) ва «Динамо» (Минск) ўйини дуранг бўлиб тугади — 3:3.

Турнир жадвали

Командалар	У.	О.	Т.
«Динамо» М.	19	29	35—9
«Динамо» К.	19	26	24—9
«Динамо» Тб.	19	25	27—13
«Шахтёр»	19	25	24—21
«Спартак» М.	19	24	21—14
«Нефтяник»	19	22	30—17
«Динамо» Мн.	19	21	28—20
«Кр. Советов»	19	21	12—8
«Торпедо» М.	19	20	21—19
СКА/Р.	19	19	19—24
«Заря»	19	17	13—15
ЦСКА	18	16	17—21
«Пахтакор»	19	15	15—19
«Арарат»	19	15	14—22
«Локомотив»	19	14	12—19
«Торпедо» Кт.	19	14	16—27
«Қайрат»	19	13	14—28
«Черноморец»	19	12	11—27
«Зенит»	19	12	14—35

МУКОФОТ ЭГАЛАРИ

Болалар командалари ўртасида «Чарм тўп» кубоги учун республикамиз шаҳар ва қишлоқларида ўтказилган мусобақалар ниҳоясига етди. 7 августда Марказий «Пахтакор» стадионида болалар командаларининг финал ўйини бўлди. Тошкентнинг «Артек» командаси Фарғонанинг «Большевик» футболчилари билан ҳал қилувчи учрашувни ўтказдилар. Ўйин 1:0 ҳисобида тошкентлик ёш футболчилар (1952—53 йилларда туғилганлар) фойдасига ҳал бўлди. Тошкент «Союз-1» командаси ёш футболчилари (1954—1955 йилларда туғилганлар) Сирдарёнинг «Чайка» футболчиларини 2:1 ҳисобида мағлубиятга учратди. Ғолибларга «Ленин учқуни» ва «Пионер Востока» газеталарининг мукофотлари топширилди.

«Артек» ва «Союз-1» командалари ўйинчилари Бутуниттифоқ мусобақаларида қатнашиш ҳуқуқини олдилар.

С. МУСАЕВ.

ЙЎЛ РАВОН, МАНЗИЛ ЯҚИН

Шаҳар қурилиш бошқармасининг механизация отряди бульдозерчилари шу кунларда Аэропорт кўчасини кенгайтириш ишларини олиб бораётирлар. Йўлни кенгайтиришда ва уни қайта қуришда механизаторлардан Гиморитдинов билан Абдураҳмонов ўртоқлар алоҳида ўрнак кўрсатмоқдалар.

Бу йўлдан Богдан Хмельницкий ва Аэропорт кўчасини Сергели билан боғловчи транспорт қатнови яхши йўлга қўйилади. Кўча битказилгач, шаҳар транспорти тўғри аэропортга борадиган бўлади. Сергели билан ҳам Тошкент масофаси яқинлашади.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 17.55 — **Эшиттиришлар программаси,** 18.00 — **Телеянгиликлар,** 18.20 — **Концерт** (болалар учун), 18.50 — **Ноз-неъмат бунёдкорлари** (сабзавоткорлар учун), 19.10 — **Концерт.**

Рус тилида: 19.45 — **Телеянгиликлар,** 20.00 — **Ўзбекистонда тайёрланган,** 20.25 — **Эшиттиришлар программаси.**

20.30 дан — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.55 — **Эшиттиришлар программаси,** 18.00 — **Яқиндаги чангалзор** (телефильм), 18.15 — **Украин куйлари** (қурувчилар учун), 18.55— **Телеянгиликлар,** 19.10 — Ярим аср йилномаси. **Хотирамиздаги поезд** (телеспектакль).

Ўзбек тилида: 20.15 — **Телеянгиликлар,** 20.30 — **Ёшлар ижоди** (адабий эшиттириш), 20.50 — **Концерт,** 21.20 — **Ватандан узоқда** (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.55 — **Эшиттиришлар программаси,** 18.00 — **Қўғирчоқ фильм** (болалар учун), 18.25 — **Георг Отс концерти,** 19.45 **Богдан Хмельницкий** (бадиий фильм).

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 9/VIII да **Равшан ва Зулхумор,** 10/VIII да **Кимга тўй, кимга аза.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Морисвиль қалъасидаги шарпа — «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН», НАВОИЙ номли, «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Қирувчилар — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Қирол қайиқчилари — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Довюраклар рейди — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Фантомас — СОБИР РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун).

Қўлга тушмас Ян — НАВОИЙ номли (кеч соат 8.20 минут ва 10 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 8-45 минут ва 10 яримда).

Морисвиль қалъасидаги шарпа — НАВОИЙ номли, «ФЕСТИВАЛЬ».

Чоллар хмель теримида. — «ХИВА».

«МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

11 август кеч соат 7 да

СССР биринчилиги учун «ПАХТАКОР» (Тошкент) — **«НЕФТЯНИК»** (Боку) командалари ўртасида

ФУТБОЛ

СССР бўйлаб гастроллар

Я. М. СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

11 ва 13 августда

ҲИНДИСТОН САНЪАТ УСТАЛАРИНИНГ КОНЦЕРТЛАРИ

Программада: **Ҳинд ашула, музика ва рақслари.**

Концерт кеч соат 8 да бошланади.

Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан, район кассаларида кундуз 12 дан сотилади.

ТАШКИЛОТ КОРХОНА ВА МУАССАСАЛАР ДИҚҚАТИГА!

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ АВТОМОБИЛЬ ТРЕСТИ

Ўзбекистон, Қозоғистон ва Қирғизистоннинг дам олиш жойларига оммавий элтиш

ТАШКИЛ ҚИЛАДИ.

Хизмат ҳақи перечисление тартибда ёки нақд пул билан тўланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, «Правда Востока» кўчаси, 25-уй, пассажирлар ташиш бўлими. Телефонлар В-3-86-42, В-3-16-49.

«СРЕДАЗКАЗАХСТРОМОБОРУДОВАНИЕ» МАХСУС БОШҚАРМАСИГА

промвентиляция ва кондицион шамол системаси, шунингдек аҳолига коммунал хизмат кўрсатиш корхонаси ва ускуналари бўйича пусконакладка учун инженерлар, техник ва слесарлар; электр симларини созлаш, контрол ўлчов асбоблари ва автоматика бўйича инженерлар, инженер-электриклар; электр ва газ пайвандчилари, секретарь-машинистка, шоферлар, автослесарлар ва автомеханик

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, 9-Январ кўчаси, 18-уй, (1, 4-трамвайларнинг «Мутахассислар уйи» остановкаси) телефонлар 4-64-05, 4-16-59.

Редактор ўринбосари
Т. РАСУЛЕВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и областного Совета депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор—В35212, Редактор ўринбосарлари—В35885 В31232. Масъул секретарь—В34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари—В31936. Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими—В33786. Партия турмуши, Ахборот ва спорт бўлимлари—В35811, Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари—В39050 Хатлар ва оммавий ишлар бўлими В34048, Совет қурилиши, маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — В38761, эълонлар бўлими — В38142. Коммутатор — В30249 дан В30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 05566. Индекс 64970 А. 1719.